

УМОВЫ ПАПІСКІ:
На 1 эк. 30 к.; на 3 эк. — 2 р. 60 к.; на 6 эк. — 5 р.; на 1 год — 9 р. 75 к.

ПЛАТА ЗА АБВЕСТКІ:
За радок нонпарэл (пасля тэксту) — 50 кап. Іншагароднін — 1 р. Пасрод тэксту ў два разы даражэй. Пры шматрадовым друкаванні — зніжка па згодзе.

Згодна паат. СНК ад 10 верасня 1924 г. вяртаецца зборх тарыфу 10 проц. падатку.

Падпісак і абвесткі прымаюцца: У Гал. Кватэры газ. „Звязда“ — г. Мінск, Савецкая, 63, (трэці паверх) ад 9 гадз. раніцы да 3-га гадз. дз. У агульных гарадах — у адп. Бел. Дзярж. Выдавецтва і ва ўсіх пашт.-тэл. някаторах.

ПІШЧЫН РЭДАКЦЫЯ — Г. МЕНСК, САВЕЦКАЯ, 63.

ЗВЯЗДА

Орган Цэнтральнага Камітэту камуністычнае партыі (большавікоў) Беларусі і Мен. АК КП(б)Б.

Рэдакцыя і галоўн. канторэ
1) Рэдактар прымае ад 11—1 гадз. дз. тэлефон № 10-74. 2) Скартар рэдакцыі — ад 12 да 2-го гадзінны дз. тэлефон № 6-19. 3) Начн. рэдактар (аруарна) ад 6 гадз. веч. тэл. № 6-42.

Кватэра: Г. Кантораў Кантора абвестак падпіскі тэл. № 761.

Пятніца, 28 Сьнежня 1928 г.
№ 293 (3106)
Кожу асобнага нумару ўстады 5 кап.

Год выдання дванаццаты.

НАЧНОЕ РАДЫЕ

Аўганскае войска пра-сьледуе мяцежнікаў

КАБУЛ, 27. Наступленьне ўрадавых войск на кабульскім фронце працягваецца. Уноч на 26 сьнежня ўрадавымі войскамі заняты Пагман. Па Чарынарскай дарозе працягваецца праследваньне праціўніка, які знаходзіцца прыкладна, у 30 кілямэтрах ад Кабулу.

Атрад самалётаў пасляхова бамбардаваў Чарынар і некаторыя ўрадавыя Чарынарскія даліны, ляяны знаходзіцца яшчэ ў руках паўстанцаў.

Вайсковы шпіталь у Багі-Бала, дзе да 24 сьнежня знаходзіўся галоўны штаб паўстанцаў, зусім разгромлены імі. Разрабавана маемасьць раду нішлану, якія знаходзіцца вакол Кабулу.

У Кабуле жыва камэнтуецца той факт, што паміж павадырамі паўстанцаў і брытанскай місіі, якая знаходзіцца ў раёне іх апазіцыі, увесь час падтрымліваліся ажыўленыя зносіны.

Вайсковы шпіталь у Багі-Бала, дзе да 24 сьнежня знаходзіўся галоўны штаб паўстанцаў, зусім разгромлены імі. Разрабавана маемасьць раду нішлану, якія знаходзіцца вакол Кабулу.

У Кабуле жыва камэнтуецца той факт, што паміж павадырамі паўстанцаў і брытанскай місіі, якая знаходзіцца ў раёне іх апазіцыі, увесь час падтрымліваліся ажыўленыя зносіны.

Турэцкі афіцый аб падзеях у Аўганістане

КАНСТАНТЫНОПаль, 24. Камэнтуючы падзеі ў Аўганістане, афіцыйна „Мілет“ пішэ: „Англія ня можа спачувач рэфармісцкаму руху на межах Інды. Вельмі магчыма, ян думаюць у Маскве, што Англія падбухторвае мяцежнікаў. Аўганістан перажывае пачатковую базу рэвалюцыі. Пахожа на тое, што, ян было і ў Турцыі, у Аўганістане надыходзяць цяжкія гады. Рэвалюцыя можа мець часова частковую перамогу, але народы, якія ідуць па шляху Турцыі, абавязкова перамогуць.“ (ТАСС).

Аблічча паўстаньня



Плян Дауэса на шляху да ліквідацыі Чарговыя разгалосы паміж Францыяй і Нямеччынай

БЭРЛІН, 24-га сьнежня. Паміж Францыяй і Нямеччынай працягваецца неафіцыйны абмен заявамі на пытаньні аб умовах перагляду пляну Дауэса, г. зн. тых умоў, на падставе якіх Нямеччына выплачвае ваенную дапамогу Францыі і іншым дзяржавам, пераможаным у сусветнай вайне.

У Францыі на гэтых днях было апублікавана паведамленьне, што французскі ўрад паведаміў ураду інш. дзяржаў-пераможцаў аб умовах, на падставе якіх ён гатоў згадзіцца на перагляд пляну Дауэса. Французскі ўрад згаджаецца на такі перагляд толькі пры ўмове, што пасля перагляду нямецкія пляны змогуць ня толькі пакрыць французскія страты панесеныя ў часе вайны, але і даць Францыі магчымасьць выплаціць свае даўгі Англіі і Амэрыцы.

Дзелавы падыход

Савецка-нямецкія эканамічныя перагаворы закончыліся паспяхова 21-га сьнежня заключэньнем раду ўмоў.

Перагаворы вяліся на падставе падпісанага яшчэ ў кастрычніку 1926 г. паміж абедзьвюма дзяржавамі гандлёвага дагавору. Нямеччына і Савецкі Саюз лічылі неабходным падагуліць вывікі за мінулыя зьрыяд, зьнішчыць недахопы і дапоўніць дагавор радаў умоў, якія б рэгулявалі пачасныя пытаньні практыкі савецка-нямецкіх гандлёвых адносін. Дасягнуты вынікі гавораць аб новым пашырэньні дзелавых сувязяў паміж Нямеччынай і Савецкім Саюзам.

Працяжок, падпісаны 21-га сьнежня, пастулыць новым ітуршком да развіцьця таваразвароту паміж абедзьвюма краінамі і да паліпльшэньня іх эканамічных узьвямьадносін.

Вось што паказваюць тры гады савецка-нямецкага эканамічнага супрацоўніцтва. У 1924 годзе вываз з Нямеччыны ў СССР склаўся ў 91 млн. марак. У 1927 г. ён дасягнуў 330 млн. У апошнюю лічбу не ўваходзяць пастаўкі нямецкімі фірмамі гатовых тавараў нямецкага паходжаньня — 122 млн. марак.

Гэтыя лічбы гавораць, папершае, аб бесперабойным росьце нямецкага вывазу ў Савецкі Саюз, а надругое аб тым, што манополія замежнага гандлю зусім не зьяўляецца перашкодай для развіцьця гандлёвых адносін паміж намі і капіталістычнымі краінамі.

Нарэшце, вынікі савецка-нямецкага гандлю даводзяць, што Савецкі Саюз ахвотна ідзе на пашырэньне эканамічнага супрацоўніцтва з Нямеччынай.

У ЛІТВЕ У абарону унівэрсытэту

ВІЛЬНЯ, 25. Рада прафэсараў Ко-

НАПЯРЭДАДНІ АДКРЫЦЬЦЯ БЕЛАРУСКАЙ АКАДЭМІІ НАВУК

У гутарцы з нашым супрацоўнікам прэзыдэнт Інбелкульту тав. Ігнатуоюні аназу:

— Уся падрыхтоўчая работа па перадае Інбелкульту на новым рэйні скончана.

Гэтымі днямі СНК БССР зацьвердзіў статут Беларускай Акадэміі Навук. У падставу яго ўзяты статут Інбелкульту, але правы акадэміі значна пашыраны.

Згодна новага статуту акадэмія мае права непасрэдных зносінаў з замежнымі навуковымі ўстановамі, абмену пасылкамі з навуковымі прыладамі, дармовай пашылкі лістоў, выданьняў у межах СССР.

На чале акадэміі будзе знаходзіцца прэзыдэнт, 2 віцэпрэзыдэнты і неадменны скартар, які ўвойдуць у прэзыдыум акадэміі. Апрача таго, у прэзыдыум увойдуць прадстаўнікі ад аддзелаў і нацменшасьцяў. У акадэміі апрама аўрэяснага і польскага нацыянальных скартараў ваютаюцца латынкая камісія і літоўская інтэдра. У сувязі з рэарганізацыяй Інбелкульту ў акадэмію адрываецца рад новых інтэдраў. Для работы па іх запрошаны выдатныя вучоныя.

І оклад акадэміі ўвойдзе каля 20 акадэмікаў.

Пабудова дому для Беларускай Акадэміі Навук

Начаты падрыхтоўчая работы па пабудове спецыяльнага дому для Беларускай Акадэміі Навук. Дом будзе складацца з 3 карпусоў агульнай плошчай ў 80.453 куб. мэтр. У галоўным корпусе будзе зьмяшчацца прэзыдыум, зала пасяджэньня і навукова-дасьледчыя катэдры і кабінэты. У іншых карпусоў будзь зьмяшчацца навукова-дасьледчыя музэй і лабараторыі. Пабудова дому будзе каштаваць 3 мільёны рублёў. Пабудова пачаецца ў багучым годзе і скончыцца праз 3 гады. Месца для пабудовы маркуецца па Савецкай вул. супроць Унівэрсытэцкага гарадку. Абвешчанам коварку на лепшы праект будынку.

ПРЫВІТАНЬНЕ ЎРАДУ БССР

Пленум Усеаюнавага Цэнтральнага Савету і Цэнтральнага Праўленьня „ОЗЕТ“ гораца Вітае БССР з дзесяцігадовым юбілеем гё Існаваньня БССР стаіць на аванпосьце Савецкага Саюзу, на яго заходняй граніцы і яна ўсёй сваёй прагматычнай паназвае перад усім сьветам дасканалыя прыклады вырашэньня савецкай аюстаймі нацыянальных узьвямьадносін паміж народамі, пражываючымі ў межах Беларусі, у агульнай справе працэсуных уліх народаў і будаўніцтва сацыялізму. Пленум асабліва адзначае тэя вялікія мерарпрыемствы, якія ў інтарэсах аюцыялізму праводзіцца беларускім урадам у адносінах адраўленьня эканамічнага становішча працоўных аўрэясыіх маю ян прыдэгненьнем да земляробнае і прамысловае працы, так і да ўсяго аюцыялістычнага будаўніцтва рэспублікі. Пленум з асоблівым здавальненьнем адзначае тую энэргічную барацьбу, якую вядзе беларускі ўрад і савецкая грамадзянства на асавага ворага. Пленум упэўнен, што агульнымі сіламі народаў СССР і БССР ураду БССР удацца ў далейшым яшчэ шырэь разгарнуць сацыялістычнае і культурнае будаўніцтва сваёй рэспублікі

ТРАЦІ АБ'ЯДНАНЫ ПЛЕНУМ ЦЭНТРА. САВЕТУ І ЦЭНТРАЛЬНАГА ПРАЎЛЕНЬНЯ „ОЗЕТ“.

ПА САВЕЦКІМ САЮЗЕ

Вынікі пераходу тэкс тыльных фабрык на 7-гадзінны рабочы дзень

За год фабрыкі далі 19,5 мільёна кілёгр. пражы 10.000 беспрацоўных атрымалі работу

ІВАНОВА ВАЗЬНІСЕНС, 24. Пашырэньне дзейнасьці тэкс тыльных фабрык гораца Вітае БССР стаіць на аванпосьце Савецкага Саюзу, на яго заходняй граніцы і яна ўсёй сваёй прагматычнай паназвае перад усім сьветам дасканалыя прыклады вырашэньня савецкай аюстаймі нацыянальных узьвямьадносін паміж народамі, пражываючымі ў межах Беларусі, у агульнай справе працэсуных уліх народаў і будаўніцтва сацыялізму. Пленум асабліва адзначае тэя вялікія мерарпрыемствы, якія ў інтарэсах аюцыялізму праводзіцца беларускім урадам у адносінах адраўленьня эканамічнага становішча працоўных аўрэясыіх маю ян прыдэгненьнем да земляробнае і прамысловае працы, так і да ўсяго аюцыялістычнага будаўніцтва рэспублікі. Пленум з асоблівым здавальненьнем адзначае тую энэргічную барацьбу, якую вядзе беларускі ўрад і савецкая грамадзянства на асавага ворага. Пленум упэўнен, што агульнымі сіламі народаў СССР і БССР ураду БССР удацца ў далейшым яшчэ шырэь разгарнуць сацыялістычнае і культурнае будаўніцтва сваёй рэспублікі

Лударвайскі працэс

ІЖЭЎСК, 24. 22-га сьнежня перад судом прайшлі многія з галоўных сьведкаў абвінавачаньня. Кожнае новае паказаньне пралівае яскравае сьвятло на кіясавую сутнасьць Лударвайшчыны. Сьведчы-баднячкі Цыгвінэвай кулакі неаддзялялі граждалі расправай за тое, што яна член таварыства. Сьведка Міхайлаў, які атрымаў 40 удараў паўдзале, што арганізатары дупінаваньня Іванаў і Сяргееў служылі ў Катэдра.

Бядняк Ягораў паказвае суду: «нас білі замочылі». Пагрозамі яны прымуцілі нас згадзіцца на дупінаваньне.

Адкрыцьцё ўсесаюзнага зьезду астраномаў

ЛЕНІНГРАД, 24. 23 сьнежня адкрыўся ўсесаюсны зьезд астраномаў. Старшынёй быў праф. Каванскага унівэрсытэту Якаўкін. Гаваровым старшынёй абраны праф. Ф. П. Глазанаў. На зьезд прыбыло каля 100 дэлегатаў — з Масквы, Кіеву, Мікалаеўску, Іркуцку, Томску, Крыму, Харкава і іншых гарадоў Саюзу. Сярод прыбыўшых на зьезд — буйнейшыя вучоныя Саюзу-Горачаў, Ф. Н. Вязьмоў, Ф. В. Андэеў, Б. Б.

8 прадпрыемстваў пераводзяцца на 7-гадзінны рабочы дзень

Старшыня ўрадавай камісіі, пярэднй намісар працы БССР т. Бэнэн паведаміў нашаму супрацоўніку наступнае:

— У 1928-29 гаспадарчым годзе намечана да пераводу на 7-гадзінны рабочы дзень 8 прамысловых прадпрыемстваў Беларусі. Сюды ўваходзяць: Рэчыцкая запалкавая фабрыка і фанэрны завод „Дзьвінолець“ у Віцебску, які пераходзіць на скарочаны рабочы дзень у першым квартале. Пытаньне аб іх вырашана ва ўрадавай камісіі СНК БССР. Па дакладу ў СНК БССР прыняты сьпіс астатніх 6 прадпрыемстваў. Пытаньне аб тэрмінах пераводу гэтых прадпрыемстваў на 7-гадзінны рабочы дзень пастаўлена на вырашэньне ўрадавай камісіі ў Маскве.

У пераводзімых прадпрыемствах працуе 4.367 рабочых, што ў адносінах да агульнай колькасці рабочых, занятых у прамысловасці БССР, складае 11,3 проц., а прамысловасць рэспубліканскай мясцовай і працалектыўнай — 8,8 проц. З пераводам гэтых прадпрыемстваў на 7-гадзінны рабочы дзень пастаўлена на вырашэньне ўрадавай камісіі ў Маскве.

У пераводзімых прадпрыемствах працуе 4.367 рабочых, што ў адносінах да агульнай колькасці рабочых, занятых у прамысловасці БССР, складае 11,3 проц., а прамысловасць рэспубліканскай мясцовай і працалектыўнай — 8,8 проц. З пераводам гэтых прадпрыемстваў на 7-гадзінны рабочы дзень пастаўлена на вырашэньне ўрадавай камісіі ў Маскве.

Крызіс амэрыканскай фэдэрацыі працы

Зьезд амэрыканскай фэдэрацыі працы, які адбыўся нядаўна ў Нью-Арлеане, закончыўся нечаканым фіналам. Скарбнік выканкому Дэль Тобін у прычыны яго, быццам, разыходжаньня з афіцыйнай ліній арганізацыі падаў ў адстаўку.

Адстаўка Тобіна зьявілася гэі ложкай дэгіцю, якая сапсавала ўвесь аптмістычны мёд зьезду. Матывуць свой ухад, Тобін падкрэсьляў, што „палітыка супрацоўніцтва з прадпрыемцамі прывяла да паслабленьня амэрыканскай фэдэрацыі працы. Члены яе перажываюць цяжкія расчараваньня і лік яе працягвае зьмяняцца.“

У заключэньне Тобін заклікаў зьезд вярнуцца да тых часоў, калі АФП вяла агрэсыўную барацьбу з прадпрыемцамі.

Адстаўка Тобіна, аднак, выклікала больш прагматычным меркаваньнямі, чым разыходжаньнем з лінійных вярхавінаў АФП. Тобін такі-ж самы рэфармісты, як і Грып. Той факт, што Тобін, які зьяўляўся доўгія гады адным з лідараў АФП, рашыўся на такі крок, сьведчыць аб тым, што аднакі крызісу ў радок АФП пачынаюць прымаць вельмі рэальныя формы.

Німа сумненьня, што АФП уступае ў цяжкія крызісу. Уплыў АФП на рабочую класу, які ўсё больш падзе, наводзіць прадпрыемцаў на думку, што Грып і кампанія ўжо ня ў стане аказаць ім сапраўдную дапамогу ў справе адукацыі працоўных. На апошнім зьездзе прадпрыемцаў імаюць агульняць перадавыя формы.

Дзесяты падмурак

(Урывак з паэмы)

Край ляганд, крыжыў, магіл — курганаў,
Край тугі — бальзам жывых крыніц...
Край смугі, бялявых нос — туманаў,
Край падуў — граса шумлівых ніў...
Край балот, візін, азёраў наскіх,
Край лясоў, маўклівых сосен — сгрун...
Край паем, адвечных песень — казак — Дарагал сэрцу Беларусі!..
Дні прайшлі, адшлісьцелі сорэ На гарах крыльях навалінін і пульсые радасці ў прасторах, Залатыя сьвечыцца агні.
Дзесяць год упартага змаганьня, Дзесяць год змаганьня і перамог... Толькі сьдзены плачуць на кургане, Прасьціраюць рукі ля дарог.
Хто-ж гадаў (як напільвалі змарна) Хто-ж гадаў, хто думаў, а ці сьніў, Што краіна соннага надмарна Расьцьвіце у чырвані зарніц?
Творчы міг... Непаўна імікліваць!.. Прапад тугі ваяты муляры, І пад небам зорнасьці маўклівай Вырастаюць волатн-муры.
— Добры дзень, асьмежныя прасторы,
Добры дзень, сталіна халаста!

10 год юрэйскага камуністычнага друку

(На ўрачыстым сходзе ў клубе К. Маркса 26 сьнежня)

Калі тысячы юрэйскіх пралетарыяў прыйшлі ўшанаваць 10-гадовы юбілей юрэйскай камуністычнай прэсы. Зала клубу Карла Маркса была перапоўнена рабочымі ўсіх фабрык і заводаў Менску, служачымі розных прадпрыемстваў і ўстапоў.

Сялясар заводу «Энергія», ліцейшчык заводу «Камунар», аэропшыччк Меншэв, фальпоўшчык з гарбарні «Бальшавік», упакоўшчык дражджавога заводу і інш. пралетары-чытачы «Кастрычніка», «Эмсе», «Юнгэр Арбейтэр», «Штэрн» прыйшлі аднавіць 10-ю гадавіну юрэйскага камуністычнага друкаванага слова.

Рэдактар органу ЦК і АК КП(б)В газэты «Акцябр» тав. Ашаровіч у кароткім уступным слове пры адкрыці ўрачыстага вечару ахарактарызаваў значэньне камуністычнага друку на юрэйскай мове, як барацьбіта выхаваньня і арганізатара юрэйскіх рабочых мас гораду і мястэчка.

— 10 год юрэйскай камуністычнай прэсы—гэта 10 год упартага будаўніцтва сацыялізму. 10 год бяспрыпытай работы па арганізацыі і выхаваньні ў камуністычным духу шырокіх юрэйскіх мас працоўных.

Пад грым аплядываючых і аргюменту абрабонаў і прэзыдыум урачыстага сходу т.т. Стасавіч, Славінскі, Аршанскі, Дунец, Асьмоў, Шумевіч-Трацяцкаў, Чарот, Курцін, гаспадары ў Амэрыцы юрэйскі пісьменьнік т. А. Рэйзін, Харын, рабочыя, рабкеры, супрацоўнікі рэдакцыі «Акцябр» і інш.

Першым вітае сход ад ЦК КП(б)В тав. Стасавіч.

— Тры вялікія юбілеі адзначае сабой 1929 г.: 10-годзьдзе 1-га зьезду КП(б)В, 10-годзьдзе абвешчэньня ВССР і 10-годзьдзе юрэйскага камуністычнага друку. Гэта не выпадковыя зьявы. Усе 3 юбілеі аб'яднаюць адно вялікае палажэньне: дыктатура пралетарыяту. Юрэйскі камуністычны друк—дэціа Кастрычнікавае рэвалюцыі. Слаўны шлях прайшла юрэйская камуністычная прэса за 10 год. Ад першага бальшавіцкага органу на юрэйскай мове ў Беларусі газэты «Штэрн» да «Вэкеру»—будзільніка рабочых мас да абароны сацыялістычнае бацькаўшчыны ў гады грамадзянскае вайны, ад «Вэкеру»—да «Акцябра».

Асноўная пастуга юрэйскай камуністычнай прэсы заключалася ў бальшавіцкім выхаваньні юрэйскіх рабочых мас, у выкрыцьці жорсткай барацьбе з рознымі дробна-буржуазнымі, нацыяналістычнымі партыямі як «Бунд», партыя сіяністых і г. д.

Камуністычны друк на юрэйскай мове дапамагаў і дапамагае ўдзельнічаць юрэйскія рабочыя масы ў будаўніцтве сацыялізму, у будаўніцтве новага жыцця. Жадаю такой-жа паспяховай работы ў далейшым. Юрэйскі камуністычны друк павінен адгранаць вялізарную ролю ў барацьбе з правам і словам» ухіламі. Юрэйскі камуністычны друк б'е і будзе б'ць па вылазках класавых ворагаў пад маскамі антысэмітызму, нацыяналізму і г. д.

Няхай жыве юрэйская камуністычная прэса!

У адказ на прывітаньне т. Стасавіча сход паслае прывітаньную тэлеграму ЦК КП(б)В, пасылаючы тав. Ашаровічу дае слова для прывітаньня сакратару Менакрткому КП(б)В тав. Славінскаму.

— Братэрскае камуністычнае прывітаньне юрэйскай камуністычнай прэсе!—начынае тав. Славінскі.

Сьвята юрэйскага камуністычнага друку надзвычайна вялікае сьвята. Камуністычны юрэйскі друк бязьлітасна выкрывае сапраўдны твар «Бунда», сіяністых і іншых так званых «спрачэўляў юрэйскай вуліцы».

Перад юрэйскім камуністычным друкам стаюць яшчэ вялікія задачы. Выхаваньне з юрэйскіх пралетарыяў сталёвых барацьбітоў за сацыялізм, барацьба з класавымі ворагамі, з чужымі элементамі ўнутры краіны, барацьба за ўкараненьне ў юрэйскія рабочыя масы правільнай ленынскай партыйнай лініі—усё гэта выяўлялася асноўным стрыжнем у рабоце юрэйскага камуністычнага друку да гэтага часу—і павінна зьявіцца асноўнай задачай у далейшым.

На прывітаньне тав. Славінскага сход адкавае прывітаньную тэлеграму Менакому акружкому КП(б)В.

Ад імя «Зьвязды» выступіў у прывітаньнем сакратар рэдакцыі тав. Чаладзінскі.

— Работнікі цэнтральнага органу КП(б)В «Зьвязды» даручылі мне вітаць вас, братоў па пярэ, работнікаў юрэйскага камуністычнага друку.

Камуністычны друк на Беларусі прайшоў вялікі гэрэйны шлях. Гісторыя сьведчыць: ён дапамог партыі перамагчы дробна-буржуазныя пляны «Бунду», Бел. Сац. Грамады, розныя аддзельныя контр-рэвалюцыі, камуністычны друк гэтым самым дапамог замацаваць заваявы Кастрычніка.

Пад кіраўніцтвам ЦК КП(б)В наш друк выдэе ўпартае амаганьне за перамогу сацыялізму у прававай сяр-

жынай Беларусі. Супраціўленьне класовага ворага нашаму сацыялістычнаму наступленьню гаворыць аб неабходнасьці, асабліва цяпер, быць на варце чыстаты бальшавіцкай ірыдцыпаў. На барацьбу з антысэмітызмам, нацыяналістызмам, павізізмам усіх масьцей і памераў—друк сьвятасова мабілізаваў ўвагу працоўных мас.

Вы працуеце па юрэйскай мове, мы на беларускай, а задачы нашы адны—будоваць сацыялістычную Беларусь. Пажадаем, каб і далей наша энэргія не астывала. Няхай жыве камуністычны друк!

На прывітаньне т. Чаладзінскага меў слова т. Ашаровіч.

— «Зьвязда»—наш старэйшы брат. «Зьвязду» любяць рабочыя масы, тыраж «Зьвязды» усё павялічваецца. «Зьвязда»—бальны орган нашай партыі. Няхай жыве «Зьвязда»!

Сход паслае «Зьвяздзе» прывітаньную тэлеграму.

З прывітаньнямі выступілі ад ЦК ЛКСМБ і рэдакцыі «Юнгэр Арбейтэр» т. Шэйндэр, рабочы чыгуначнага дэпо т. Сарокін, рабкеры газэты «Акцябр» т.т. Нахімовіч і Блехер, пэат Ізл Харын, т. Агурскі, п'янеры. Доўга не змаўкаюць аплядываючы пісьменьнік А. Рэйзін.

— Мы ў Амэрыцы сочым за вашай работай—кажа т. Рэйзін. Рэдакцыя газэты «Фрайгайт» часта скарыстоўвае практыку вашых газэет. Многія лепшыя рэчы мы перадрукоўваем. Я адчуваю сябе ічасьлівым, калі «Акцябр» друкаваў мае трыты, калі ведаў, што прышоў кірысьце вам, дарагія таварышы. Мне радасна бачыць і быць у асяродзьдзі чыя вас—чытаючы і працаўнікоў «Акцябра».

З вялікім заклочным словам выступіў т. Ашаровіч.

Сход паслаў прывітаньную тэлеграму цэнтральнаму органу ЦК КП(б)В «Правде».

Вечар скончыўся выступленьнем дзяржаўнага юрэйскага хору ў творах Рэйзіна і іншымі юрэйскімі карольнымі сьпевамі і канцэртам струнавага аркестру.

С. ГАЛКІН.

Цэнтральнаму органу КП(б)В—„Зьвяздзе“

Сьвята камуністычнага друкаванага слова на юрэйскай мове зьяўляецца адначасова сьвятам усяго нашага камуністычнага друку.

«Зьвязда» сваёй першай барацьбой за бальшавізм у Беларусі была напярэднімай камуністычнай прэсы і праляжыла першыя шляхі для разгорнутай камуністычнай прэсы на ўсё масае рабочых нацыянальнасьці ВССР.

«Зьвязда»—бальны орган для партыйнага будаўніцтва, для задач сацыялістычнай рэканструкцыі, за праўдліваю лінію ў культурнай працы, за беларусізацыю.

Наша гарачае прывітаньне старэйшаму братэрскаму органу «Зьвяздзе».

Прэзыдыум урачыстага сходу, прысьвечанага 10-цігадоваму юбілею юрэйскай камуністычнай прэсы

На акруговых партыйных канфэрэнцыях

Інспартканфэрэнцыі мабілізауюць увагу камуністых на барацьбу з апартуністычнымі ўхіламі ад бальшавізму, накіроўваючы галоўны ўдар па правам ухіле, найбольш небясьпечным на гэтым этапе сацыялістычнага будаўніцтва

Мазырская акрпартканфэрэнцыя

26-га сьнежня адкрылася Мазырская акруговая партыйная канфэрэнцыя. Вяз ускіх урачыстасьцяў канфэрэнцыя адразу прыступіла да дэлавое працы.

Акруговая партыйная арганізацыя за год узрасла з 1.572 да 1.970 чал. або на 18 проц. Рост у пераважнай сваёй частцы ішоў за лік рабочых, якіх зараз у арганізацыі складае 66,7 проц.

Аб гаспадарчым росьце акругі кажуць наступныя лічбы: сабекопт прадукцыі па дзяржаўнай прамысловасьці ў сярэднім за год зьніжаны на 5,88 проц. Была праедана некалькі рацыяналізацыя і механізацыя ў прамысловасьці. Рад пасьпяху наляжаецца і па лініі разгорваньня мясцовай, самагужнай прамысловасьці. З боку ўсёе партарганізацыі была значная ўвага аддана сьправе калектывізацыі сельскае гаспадаркі і разгорваньню кааператывнага будаўніцтва.

Сакратар АК КП(б)В тав. Астапенка ў справядзачы акругому асабліва заставіў увагу канфэрэнцыі на недахопах у працы і выкрыўленьні партыйнай лініі асобнымі партарганізацыі і партыйцамі, якія мелі мэдэа ў практычнай рабоце. У некаторых раённых партыйных арганізацыях, асабліва ў Азарыцкай сярэд паасобных членаў партыі наляжалася п'іштва, сувязь з папоўскім і кулацкім элемэнтам, чужымі пралетарыяту элемэнтамі, скрыўленьне класовай лініі ў рабоце, што выявілася ў надзяленьні заможых зямляў і г. д.

Праца партыйных камітэтаў не выстарчала крытыкуецца партыйнымі масамі, райкомы часамі не завастражылі увагі партыйных членаў на асобных хваравітых зьявішчак.

Некаторыя партыйныя працаўнікі імкнуліся замацаваць наляжасьць скрыўленьня асобнымі таварышамі партыйнай лініі.

Перад партыйнай арганізацыяй стаіць задача—чысьціць арганізацыю ад усіх элемэнтаў, якія разлажыліся, зьнішчыць усё недаходы, якія маюць месца ў паасобных галінах працы.

Канфэрэнцыя заслухала справаздачу АК, судаклады АК ЛКСМ і рэвізійнай камісіі

Канфэрэнцыяй паслаў прывітаньня тэлеграмы ЦК КП(б)В, Бабрунскай і Гомельскай партканфэрэнцыяў.

У прывітаньнай тэлеграме ЦК КП(б)В канфэрэнцыя гаворыць:

— 10-гадовы шлях кампартыі Беларусі ёсьць шлях гэрэйчай барацьбы за камунізм. З пэнялічкай групы бальшавікоў, якая ўтварыла на першым зьезьдзе кампартыю Беларусі, мы маем у сучасны момант моцную, звыш 30-тысячную армію камуністых-ленінаў.

Пад п'вэрдым бальшавіцкім кіраўніцтвам ЦК кампартыя Беларусі паспяхова выдэе працоўныя масы па шляху сацыялістычнага будаўніцтва, па шляху рашучага наступленьня на капіталістычны элемэнт і сьпадчыну мінулага даду.

Пад кіраўніцтвам ЦК кампартыя Беларусі яшчэ больш ленынскі агуртала свае рады, даячы ранучы адпор усім ухіламі ад ленынізму, асабліва праваму ўхілу і прымірэнчым адносінам да яго, які зьяўляецца ў сучасны момант найбольш небясьпечным.

Мазырская арганізацыя і ў далейшым будзе з усёй напружанасьцю і усёй энэргіяй над кіраўніцтвам ЦК няўхільна ажыццяўляць вялікія задачы будаўніцтва сацыялізму.

Няхай жыве ЦК КП(б)В!

На Віцебскай акрпартканфэрэнцыі

Рашучая барацьба супроць правага ўхілу і прымірэнчтва

Другім пытаньнем канфэрэнцыя заслухала даклад аб рабоце ЦК КП(б)В, які зрабіў тав. Кошалаў.

У справачы па дакладу ЦК заініцыявалася 34 дэлегаты, высказалася—16.

Пасля адкавага слова т. Кошалава з дакладам аб рабоце акругому КП(б)В выступіў асакратар АК тав. Араштан.

Сшылячыся на пытаньні ўнутрыпартыйнае работы, дакладчык сказаў: За бягучы перыяд мы ў нашым ўнутрыпартыйным жыцьці канстатуем нізкі рад фактаў будыўнага заважэньня, з якіх асабліва трэба вылучыць пытаньні барацьбы за чыстату бальшавіцкай лініі нашай арганізацыі; сюды трэба аднесці барацьбу з рэшткамі трацкізму і, галоўным чынам, заважэньне ўвагі арганізацыі на барацьбу з правам ухіламі і прымірэнчым адносінамі да яго.

Барацьба з правам ухіламі і прымірэнчым адносінамі пачынае разка п'яганьне аб небясьпечнасьці правага ўхілу будзе пастаўлена па Спрэжскай партканфэрэнцыі, якая асудзіла палітычную лінію райкому, бо райком заступіў гэтэе пытаньне.

— Наш абавязак весьці рашучую ілюбаў барацьбу з тымі, хто будзе павізаваць арганізацыі сваё апартуністычнае погляды.

— Змаганьне з правам ухіламі, мы адначасова вялі барацьбу з рэшткамі трацкізму.

Па дакладу акругому ў справачы выступіў 47 чалавек.

Канфэрэнцыя па дакладу акругому ўхваліла: «Палітычную лінію АК КП(б)В прымаюць праўдлівай і работу заважэньна».

На працягу ўсёе працы канфэрэнцыя прыгодзіла вітэць шматлікія дэлегаты рабочых і чырвоўзэрмейцаў.

Адкрылася Аршанская акруговая канфэрэнцыя КП(б)В

25-га сьнежня адкрылася Аршанская акруговая партканфэрэнцыя. Па партканфэрэнцыю прыйшлі ўдзельнікі арганізацыі ЦК КП(б)В т. Гаўтман і старшыня ЦК КП(б)В т. Калінін.

Сакратар АК КП(б)В т. Вілявостіч, адарываючы канфэрэнцыю, адначасу тав. Трышчанскі, які прыходзіўся перамагчы ар анізацыі ў сваёй працы, заважэньна ўвагу на класовай барацьбе ў асьці і горадзе і заклікаў праз канфэрэнцыю ўсю партыйную арганізацыю да яшчэ больш актывнай працы па сацыялістычным будаўніцтве.

Канфэрэнцыя вітала дэлегацыі ак рабочых Фабрыкі «Дэвіскай мануфактура», сацыялістычны сельскай і лясной гаспадаркі, навуковых працаўнікоў і студэнтаў беларускай с.г. акадэміі, Чыронай арміі і інш.

25-га сьнежня канфэрэнцыя заслухала даклад ЦК КП(б)В, які зрабіў т. Гаўтман. Канфэрэнцыя паслаў прывітаньня тэлеграмы ЦК УсеКП(б) і ЦК КП(б)В, газэце «Правда» і камуністычнай партыі Заходнай Беларусі і Польшчы.

Барацьба на два фронты

Пастанова лістаналаўскага пленуму ЦК партыі аб барацьбе на два фронты не падабаецца ніякім збанкрутаваўшым людзям. Як можна—наўна кажуць яны—весці барацьбу адначасова і супроць правага і левага ўхілаў, не згаджаючыся ні з адным з іх для перамогі другога. Па іх думцы, барацьба на два фронты наогул немагчыма, а магчыма толькі згода, дазваляючы нам з ухіламі, уступка абодным ухіламі. І таму барацьбу нашай партыі супроць апартунізму правых і трацкізму «левых» яны нааўваюць агонічнай, цэнтрыскай. Абвінавачаньне ў цэнтрызьме ЦК нашай партыі стала «смадным» за апошні час.

Але што такое цэнтрызм? Цэнтрызм ёсьць палітыка, разлічаная не на барацьбу, а на згоду, на прымірэнне з дзьвюма крайнімі групамі і п'яніямі ў партыі: правымі і левымі. Уся сутнасьць цэнтрызму выказана Леныным у наступных словах:

«Разгалосьці трэба старацца замоўчаць, а не выяўляць іх нарадэў іх значэньня іх аб'ектывных умоў. «Прымірэнчы» асобы і групы—у гэтым галоўнае. Калі яны ня ськодзьяцца на правядзеньні агонічнай лініі,—трэба тлумачыць гэту лінію так, каб яна была прыемнай для ўсіх». (Том II, ч. 2.)

Цэнтрызм магчымы ў такой партыі, якая адбівае інтарэсы ня толькі пралетарыяту, але і дробнай буржуазіі. З патрэбнасьцяў прымірэнчы, угодзіць гэтыя розныя інтарэсы і нараджаецца цэнтрызм. Шляхам замацаваньня разгалосьсёў і супярэчнасьцяў, цэнтрызм імкнэцца захаваць бачанае, энадворнае, паказнае адзіства партыі, хоць-бы і за кошт зьмены асноўным прынцыпам партыі. Такую цэнтрыскаў палітыку праводзіў Каупкі ў 2-м інтэрнацыянале і Л. Д. Троцкі ў нашай партыі ў эпоху рэакцыі. Але абодва яны ў мэтах міру з правамі апартуністымі павіны былі весці шадэную барацьбу з сапраўды левай, пралетарскай часткай партыі—бальшавікамі. Такі няўхільны канец цэнтрызму.

Але толькі злосьныя паклёпчыні могуць знаходзіць што-небудзь падобнае на цэнтрызм у барацьбе на нашай партыі на два фронты. У бальшавіцкай партыі ня можа быць цэнтрызму таму, што яна адзіная, маналітная партыя. Яна прадстаўляе інтарэсы толькі адной класы—пралетарыяту і прадстаўніцтва інтарэсаў другой класы ў ёй не знаходзіць месца. Таму сьмешна гаварыць аб прымірэнчым нааўваючым розным інтарэсам, як скажам, было некалі ў староай сацыялі-дэмакратычнай партыі. Лявай ленынізму ў міжнародным рабочым руху няма нічога. І ўсёякая спроба назваць ленынізм цэнтрызмам ёсьць сьвядомае, прадамернае хлусьня.

Партыя змагаецца супроць чужога ёй буржуазнага ўплыву на пралетарыят, які (уліку) набывае розныя формы: го «лева-прэвалюцыйную», го права-апартуністычную. Такія барацьба адначасова з дзьвюма небясьпечнымі ня толькі магчыма, але і неабходна і абавязкова павіна праводзіцца. У мінулым пад кіраўніцтвам Ленына наша партыя ня раз праводзіла падобнага роду барацьбу на два фронты. Вось што пісаў у тэстаго паводу Ленын у эпоху надпольна... «бальшавікі правялі на справе, з жніўня 1908 да студзеня 1910 году, барацьбу на два фронты, г. зн. барацьбу з ліквідатарамі і лэваўітэмі. Нішто ня ўзбуджала на пленуме такога ярага... абурэньня, як думка аб «барацьбе на два фронты». Адно ўпамінаньне аб гэтым вывадзіла з сябе і «сперэдоўнен» і меншавікоў» (том II, ч. 2, там-жа).

У поўнай аднаведнасьці з гістарычнай практыкай прымірэнчы, і зараз партыя барацьбу на два фронты. Някага замоўчваньня караб'ў і крыіц абодвым ухілаў. Поняўе выкрыцьці іх апартуністычнай, атылленіскай сутнасьці і мабілізацыя шырокіх партыйных мас на барацьбу з імі. Нікай уступкі і кампрамісаў ні з адным ухіламі. Сама поўная ідэя ленынскай вытрыманасьці і п'вэрдасьці. Толькі той, хто сам прасякуты цэнтрызмам да мозгу касцей, хто ня можа мысьліць іншае паводу партыі апрача як блёку розных групаван,—можа зьмешчаць гэту нааўваючывейшую барацьбу з цэнтрызмам і недарма гутаркі аб цэнтрызьме выходзіць ад трацкістых, якія маюць ад дзьвюх партыяў у краіне. Цэнтрызм і ёсьць палітыка трацкізму, які зараз цалкам збанкрутаваўся.

А. Л.

Беларусізацыя прафарганізацыі—актуальная задача

— Пытаньне аб п'вэрдым правядзеньні бальшавіцкай нацыяналітыкі ў Беларусі—гэта ў першую чаргу пытаньне аб беларусізацыі ў шырокім ленынскім яго разуменьні—падкрэсьліў сакратар ЦК тав. Гамаарыш у сваёй прамоўе на адкрыцьці 7-й Менскай акруговай партканфэрэнцыі.

У калектыве аірафа—110 служачых, з іх 41 член партыі і камсамалец, вынісваецца-ж «Зьвязды» толькі 13 экзэмпляраў.

На заводзе «Беларусь» 87 рабочых вынісваць 8 экз. «Зьвязды», прычым з 46 партыйцаў і камсамольцаў толькі 6 вынісваць беларускую таварышамі партыйнай лініі.

Хто вінаваты ў тым, што на пароскай рабкораўскай нарады, на якой з дакладам па беймове выступаў прадстаўнік газэты «Зьвязда» т. Лаўлет. Запіскі патрабуюць, каб дакладчык гаварыў парасійску, бо мы не разумеем беларускае мовы.

Да выбараў у саветы

Узмацніць пралетарскае кіраўніцтва справаздачна-выбарчай кампаніяй на вёсцы

Сур'ёзна падрыхтаваць пасылку 2-й рабочай брыгады на выбары

Чаму вучыць вопыт 1-ай рабочай брыгады

Дасканалы падрыхтаваць пасылку 2-ога з'яменна

Пасылка рабочых брыгад на вёску для пераходнага ўдзелу ў справаздачна-выбарчай кампаніі сельсаветаў — першы вопыт пралетарскага кіраўніцтва выбарамі на вёсцы барышын з сур'ёзнай дзейнасцю кўлацкіх арганізацый вёскі.

Зарна мы можам ужо падавесці некаторыя вынікі работы брыгады.

Першая рабочая брыгада, якая выехала для ўдзелу ў справаздачна-выбарчай кампаніі, часткова ўжо вярнулася на свае фабрыкі і заводы.

Што-ж раскажам аб гэтай брыгадзе?

Мы не і гутарку з брыгадай рабочых выбарчых «Балтавік».

— Ад нашага заводу, — кажуць рабочыя, — пачала на вёску 5 рабочых. Мы падзеліліся на 2 групы: першая з 2-х чалавек наехала ў Барэвінскі раён, другая з 3 рабочых — у Капыльскі раён.

— У Капыльскім раёне ўдзельнікі справаздачна-выбарчай кампаніі ў Аршчынскім сельсавеце, Барэвінскага раёну, рабочыя Клоўскага на 4-х справаздачных сходах і на кожным з іх пасылаў ўсіх пачынаюць рабіць даклад аб становішчы нашай горадзі, працы за, досць з прычынаў у вёсках мае даклады з паставамі пленуму УсеКЦ(Б), а таксама некалькі сшыткаў і на каляні выбарчыя ў саветы.

Вось у я праца т. Клоўскага. Ці здаваліся яны тым задачы, якія навіталіся перад рабочымі брыгадамі? Ні ў якім разе.

Цяпер лічыць і даклады аб працы заводу канкрэтным удзелам у справаздачна-выбарчай кампаніі сельсаветаў.

Зразумела, такія даклады маюць вялікае значэнне ў справе злучэння рабочых з сялянамі, але іх можна праводзіць і не ў парадку

Пераклічка ў Чырвонай арміі

Тры лепшыя лісты прэм'яваны

У асобным асяродку сузілля М-І Сахарэвай дзейні скончыў конкурс на лепшы ліст дамоў аб выбарах саветаў. Камісія суваі рэагавала 18 лістоў.

Ліст другіх напісала лісты вестунаў чы ванаармейцы:

1. Іва малды бач.
 2. Дзясянаў — камандзір аддзялення.
 3. Траганава — чырвонаярмейца.
- Выякі конкурсу абвешчаны на вестунах вестунаў.

На спарборніцах

На вестунах №-га вестуна, №-сі Стрэлковы ўступіў у спарборніцы і наладзіўся ўдзельнічаць у працы. Цяпер рота

Сяляне дзякуюць за прысылку брыгады

Рабочыя металургічнага заводу «Камунар» набылі ў Капыльскім сельсавеце ўдзел у справаздачна-выбарчай кампаніі сельсаветаў.

справаздачна-выбарчай кампаніі сельсаветаў, а проста на лініі шэфства. А дзе дапамога сельсавету, арганізацыя беднага, выкрыванне кўлацкіх машынаў? Аб гэтым, напэўна, забыліся.

Рабочыя, выехаўшы ў Капыльскі раён, таксама мала што зрабілі.

Рабочыя Бабулькіна заварылі: — Калі я прысаў на месца, дык аказалася, што ў 2-й выбарчым участках справаздачна-выбарчай кампаніі, часткова ўжо вярнулася на свае фабрыкі і заводы.

Што-ж раскажам аб гэтай брыгадзе?

Мы не і гутарку з брыгадай рабочых выбарчых «Балтавік».

— Ад нашага заводу, — кажуць рабочыя, — пачала на вёску 5 рабочых. Мы падзеліліся на 2 групы: першая з 2-х чалавек наехала ў Барэвінскі раён, другая з 3 рабочых — у Капыльскі раён.

— У Капыльскім раёне ўдзельнікі справаздачна-выбарчай кампаніі ў Аршчынскім сельсавеце, Барэвінскага раёну, рабочыя Клоўскага на 4-х справаздачных сходах і на кожным з іх пасылаў ўсіх пачынаюць рабіць даклад аб становішчы нашай горадзі, працы за, досць з прычынаў у вёсках мае даклады з паставамі пленуму УсеКЦ(Б), а таксама некалькі сшыткаў і на каляні выбарчыя ў саветы.

Вось у я праца т. Клоўскага. Ці здаваліся яны тым задачы, якія навіталіся перад рабочымі брыгадамі? Ні ў якім разе.

Цяпер лічыць і даклады аб працы заводу канкрэтным удзелам у справаздачна-выбарчай кампаніі сельсаветаў.

Зразумела, такія даклады маюць вялікае значэнне ў справе злучэння рабочых з сялянамі, але іх можна праводзіць і не ў парадку

паставіла іспаніроўку пасаджаных саветаў, у якой удзельнічала шмат чырвонаярмейцаў.

9 рота арганізавала гурток па вывучэнні гэткіх матэрыялаў і каг аб выбарах саветаў. Запісалася ў гурток 8 чад.

Многія чырвонаярмейцы напісалі дадому звабны, дэмабілізацыйны, тэматэрыялаў і чыткам, групам бачыць лісты з практычнымі прапановамі да выбараў. Некаторыя напісалі лісты звабны і чыткам, у якіх раілі абраць у савет лепшых жанчын-работніц і сялян.

Надзяўца абвешчаны выказвае шод, на якім у дакладна выстуіў старшыня Менскага АБК.

Вялікая актыўнасць беднага Серадняцтва — за мерапрыемствы п рты

(Менская акруга)

Справаздачная кампанія па акруге падыходзіць да канца. Справаздачы сельсаветаў групуцца на правярцы выканання наказаў і вынікаў праведзеных кампаній.

Абаварэнне справаздач востры характар. Ускрываюцца недахопы ў землярпарадкаванні, у разьвержванні лесагаспадарства, пабудове дарог і мастоў. У вырашэнні ўсіх гэтых пытанняў вялікую актыўнасць праяўляе беднага. Ва многіх населеных пунктах Астрашынска-Гарадзецкага раёну ўхваляюцца паставы аб правядзенні земляўпарадкавання, арганізацыі малочна-тварынага гаспадарства і іншых мераў па вывучэнні ўсіх гэтых пытанняў.

На сходах у Прыдзельскім сельсавеце сяляне паставілі паставы аб забароне продажы гарэлкаў і в. Рудня.

У Самахаўскаўскім раёне на трох выбарчых пунктах ухваляюцца паставы аб перадачы царквы пад медпункт.

Ва многіх сельсаветах сяляне намагаюцца злучыць з работніцтвам членаў сельсаветаў за скажэнне класавай лініі. Імкненні кўлацтва сарваць стоіць каміравацца з добрых працаўнікоў сустракаюць моцны адпор з боку беднага і серадняка.

Ліса на сходы вышэй, чым у мінулае, але яе пельга лічыць выстарчальнай.

Перад выбарамі гарсавету

ГОМЕЛЬ. (Наш кар.). Некаторыя саюзныя арганізацыі гораду рэагуюць шырока на правядзенні справаздачна-выбарчай кампаніі гарсавету. Клуб таварыстваў правіў 25 сьвяжыя даклады аб значэнні кампаніі выбараў у саветы. Да 30 сьвяжыя клуб выдускае пасадзеную газету, прысвечаную выбарчай кампаніі, выдзяляе выстаўку літаратуры да выбарчай кампаніі і ўпрыгожвае пазнавальнае плакат аднарадовымі друкамі і плакатамі. На каляні выбараў у саветы.

Да 10-годзьдзя БССР

3 гістарычнага тупіку — на шырокі шлях сацыялістычнага будаўніцтва

«Мы праціўнікі нацыянальнай вярхоўнасці, нацыянальнай розні, нацыянальнай абасобнасці. Мы — міжнароднікі, інтэрнацыяналісты. Мы імнемся да цеснага аб'яднання і поўнага злучэння рабочых і сялян усіх нацый свету ў адзіную сусветную саветскую рэспубліку».

Ленін, збор твор., т. XVI, стар. 459-465.

«Асабліва трэба быць асьцярожным у адносінах да розных нацый, бо няма горшай рэчы, чым надавер'е нацый».

Ленін, збор твор., т. XVI, стар. 116-121.

Нястрым Беларусі зьяўляецца асяродкам прыкладнага вырашэння нацыянальнага пытання імперыялістычным буржуазным дзяржавамі і саветскай дзяржавай. Беларускі народ ня меў палітычнай і нацыянальнай самастойнасці на ўсім працягу сваёй гісторыі аж да Кастрычнікавай рэвалюцыі.

Усе сілы царскае Расіі былі накіраваны да таго, каб насутова рэалізаваць у расійскай масе ўсе іпшы нацыянальнасці Беларусі, добра іх русіфікаваць.

Беларуская мова царскім урадам была забаронена да ўжывання ў школах і г. д. спецыяльным законам, які строга ажыццяўляўся. Пад уплывам цвёрдай і няўдільнай русіфікатарскай палітыкі дзеці беларусоў па скажэнні школ сароміліся сваёй «мужыцкай» простае мовы.

Дзесяць год таму назад камуністычная партыя і саветская ўлада, ў строга адпаведнасці са сваёй праграмай, вырашылі нацыянальнасць беларусаў у Беларусі. Шостага Паўночна-Заходняга абласнага канферэнцыя кампартыі ў Смаленску 30-га сьнежня 1918 году рашуча выкалала за стварэнне незалежнай Беларускай Сацыялістычнай Рэспублікі.

Часовы рабоча-сялянскі ўрад Беларусі ў маніфэсце ад 1-га студзеня 1919 году, што ўстанавіў самастойнасць БССР, заявіў, што «рабочыя, сяляне і працоўныя ўсіх нацыянальнасцяў, якія жывуць на тэрыторыі Беларусі, карыстаюцца роўнымі правамі і знаходзяцца пад аховай рэвалюцыйнага закона».

Гэтым і старымі актыві былі закладзены трывалы асновы правільнага вырашэння нацыянальнага пытання ў Беларусі.

У канстытуцыі Саветскай Беларусі, зацверджанай 1-м Усебеларускім Зьездам Саветаў 6-га лістага 1919 году, было ўстаноўлена, што «Сацыялістычная Саветская Рэспубліка Беларусі, прымаючы роўныя правы за грамадзянамі незалежна ад іх расы і нацыянальнай прыналежнасці, абавязвае супрацьстаяць асноўным нацыянальнаму пытання ў Беларусі».

У новай канстытуцыі, ухваленай у 1927 годзе VIII Усебеларускім зьездам Саветаў, яшчэ глыбей і паўней вырашана нацыянальнае пытаньне.

Арыкул 20 канстытуцыі вызначае, што «БССР, на аснове поўнага злучэння нацыянальнага прыгнетання, забяспечвае воляе эканамічнае і культурнае разьвіццё і ўдзельнае дабрабыту ўсіх нацыянальнасцяў, што яе населяюць, і арганізуе шырокі ўдзел іх у сацыялістычным будаўніцтве праз саветы рабочых, сялянскіх і чырвонаярмейскіх дэпутатаў».

І таму, у мэтах больш поўнага і шырокага ўдзялення працоўных нацыянальнасцяў БССР у агульнае эканамічнае і культурнае будаўніцтва ў мясцовасцях, дзе працоўныя той ці іншай нацыянальнасці складаюць большасць насельніцтва, арганізуюцца спецыяльныя саветы, якія вядуць працу на роднай мове адпаведна нацыянальнасці.

Канстытуцыя БССР зьяўляецца першай канстытуцыяй на ўсім свеце, якая мае свой сапраўдны і друкаваны тэкст і на ўраўняльнай мове. За ўсімі грамадзянамі БССР прызнаецца права волянага карыстання роднай мовай на зьездах, у судзе, кіраўніцтве і грамадскім жыцці.

Так вырашыла камуністычная партыя і саветская ўлада на тэрыторыі Беларусі нацыянальнае пытаньне.

Замест бяспрытнага нацыянальнага адной нацыянальнасці на другую — волянае братарскае сутаварыства ўсіх нацыянальнасцяў, замест палітычнага беспраўя працоўных — дыктатура пралетарыяту і працоўных мас усіх нацыянальнасцяў над кіраўніцтвам камуністычнае партыі.

Нацыянальны саветы ў Беларусі для сапраўднага забяспячэння абслугоўвання насельніцтва на яго роднай мове пачынаюць арганізавацца з 1924 г. і з кожным годам лічба іх расце. У 1924 годзе былі арганізаваны 9 нацыянальных саветаў (7 ўраўняна і 2 латышскіх), у 1925 г. — ужо 19, у 1926 г. — 38, у 1927 г. — 66 і ў 1928 г. — 67 нацыянальных саветаў, з іх: ўраўняна — 23, польскіх — 19, расійскіх — 16, латышскіх — 5, украінскіх — 3 і нямецкіх — 2. Акрамя таго, створана звыш дзесятку камер нацыянальных судовых пучасткаў.

Практыка работы нацыянальных саветаў дэталёва зрабіць вывад, што іх арганізацыя слабе паўнасьцю апраўдала, яна мела значны ўплыў

на культурны і гаспадарчы рост нацыянальных меншасцяў.

Усе нашы дасягненні ў галіне эканомікі і культуры зьяўляюцца не пасрэдным вынікам правільнага правядзення нацыянальнай палітыкі наогул і, у прыватнасці, зьяўляюцца вынікам актыўнасці нацыянальных саветаў, пры ўважлівых адносінах да іх з боку кіруючых арганізацый.

Такім чынам, Кастрычнікавая рэвалюцыя прынесла разьняволенне нацыянальнасцяў, што населяюць БССР. У Беларускай Сацыялістычнай Саветскай Рэспубліцы ўсе нацыянальнасці прымаюць аднолькавы ўдзел у саветскай будаўніцтве, усе яны аднолькава забяспечаны і аднолькава воляна карыстаюцца роднай мовай на ўсіх саветскіх установах, школах і арганізацыях.

Беларуская мова, з прычыны значнае перавагі ў БССР беларускага насельніцтва, побач з дзяржаўнымі мовамі расійскай, ўраўняна і польскай, абрана пераважаючай мовай для зносінаў паміж дзяржаўнымі, прафесіянальнымі і грамадскімі ўстановамі і арганізацыямі.

Для ўмацавання саюзу ў значнай меры русіфікаванага гораду з беларускай вёскай, умацавання дзяржавы пралетарыяту, кіруючай ролі пралетарыяту і яго партыі на ўсім гаспадарчым і культурным будаўніцтве, для шырокага ўдзянення працоўных мас карэннага насельніцтва ў сацыялістычнае будаўніцтва, партыя і ўрад рашуча сталі на шлях беларусізацыі дзяржаўнага апарату і пашырэння і паліпавячэння Беларускай культуры.

Пры вырашэнні гэтага пытання прышлося сутыкнуцца з цэлым радом труднасцяў, што вынікаюць з мінулага і сучаснага Саветскай Беларусі. Мы ня маем шырокага актыву, які ведае беларускую мову. Сярод гарадскога насельніцтва, асабліва рэштка старога бюракратычнага чыноўніцтва, можна прычынаўся погляд царскага ўраду на беларускую мову, як на мову «выдуманую». Камуністычная партыя і саветская ўлада прышлося ўжыць для злучэння гэтага старога, фальшывага «вялікадзяржаўнага» погляду на беларускую мову рашучы меры.

У 1924 г. сесія Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта саветаў Беларусі была ўстаноўлена сістэма паступовага пераходу на беларускую мову ўсіх дзяржаўных і грамадскіх устаноў і арганізацый. Пры гэтым у першую чаргу былі пераведзены сельскія саветы і раённыя выканаўчыя камітэты, як абслугоўваючыя, талоўным чынам, рабочых і сялян вёскі.

Пры практычным правядзенні беларусізацыі апарату была звернута сур'ёзная ўвага на падрыхтоўку

і раслімацальную працу сярод вёскаў, грамадскіх і прафесіянальных працаўнікоў. Арганізаваліся спецыяльныя курсы і гурткі для вывучэння беларускае мовы, якія дадлі дасканалыя вынікі. Ужо ў 1925 г. у цэнтральных установах было 23 проц. асоб, добра ўладваючых беларускую мову, у акруговых і раённых — 36 проц. У 1926 г. супрацоўнікаў, уладарчых беларускай мовай у цэнтральных установах было ўжо 54 проц., у акруговых і раённых — 42 проц., у 1927 г. у цэнтральных — 80 проц., у акруговых і раённых — 70 проц. У сучасны момант да дэсацігоддзя Саветскай Беларусі ўсе ўстановы поўнасьцю беларусізацыі, за выключэннем пільна дадуць чынаў да Беларусі Гомельскай.

Правадзіма пад кіраўніцтвам партыі і пралетарыяту беларусізацыя значна ўздыгла актывнасць працоўных мас і прыняла ўдзяненне ў саветскае будаўніцтва рабочых і сялян-беларусоў.

Саветы Беларусі, ажыццяўляючы пад кіраўніцтвам партыі і пралетарыяту шырокі актывнасць працоўных мас і прыняла ўдзяненне ў саветскае будаўніцтва рабочых і сялян-беларусоў.

У сучасны момант у Беларусі сельд звыш 48.000 дэпутатаў, абраных у розныя органы саветскае ўлады. Ёсць звыш 40.000 членаў камісій і секцый саветаў, прычым з іх толькі 17.000 членаў зьяўляюцца членамі саветаў, а ўсе іпшы складаюць той актыв, які прымае непасрэдным ўдзел у саветах, у агульнай саветскай і грамадскай рабоце.

Разам з прадаўжэннем, абранымі ў кіруючыя органы наапараты, імятэты ўзаемадапамогі, суды, разам з дэлегатамі, райманарганізатарамі і г. д. саветскі актыв Беларусі выначаецца ў колькасці да 235.000 чалавек ці звыш 10 проц. усіх выбарчых чынаў у саветы.

У выніку раёнавання і дукраўнага забудавання БССР імае: 6.171.069 душ насельніцтва, 6 акруг, 101 раён, 1.480 сельскіх і местачконых саветаў і 29 гарсаветаў.

Саветская Беларусь палітычна, эканамічна і культурна іпска расце і мацее. Забітая і агніная краіна ў мінулае паступова ператвараецца ў культурны і гаспадарча ўрастаючы край — іпсць вялікага Саветскага Саюза. Станьнасць Беларусі ў культурным разьвіццём Беларусі на многіх абавязана Саюзу Саветскіх Сацыялістычных Рэспублік, які бяспрытна дамагаў будаўніцтва Саветскай Беларусі.

З гістарычнага тупіку, падітчлага беспраўя, нацыянальнага і культурнага прыгнетання Саветскай Беларусі за 10 год вышла на шырокі шлях сацыялістычнага будаўніцтва.

А. ХАЦКЕВІЧ.

Ад тэрміналігічнай камісіі да Беларускай Акадэміі Навук

Пасыл канчатковага замацавання Саветскай ўлады ў Беларусі, у сацыялістычнай 1920 году, шырока разьвіццё дзейнасці ў вестунах і плакатах.

стала канферэнцыя як для краінаўчых мэт, так і для арганізацыйных мэт, у Ленінградзе зні, выданыя мн ананісныя такія месца. «Беларускія нацыянальныя саветы»

вы СССР. У пачатку чэрвеня 1926 году ў рэзалюцыі прэзідыуму ЦКВ СССР па дакладу Беларускага ўраду мн ананісныя такія месца. «Беларускія нацыянальныя саветы»

карападэнт і больш 70 навуковых супрацоўнікаў і аспірантаў. Яго гадзіна буджэт склаў 340.000 рублёў. Пры прэзідыуме ЦКВ працаваў

Габрыч зварнулі ўвагу салян на неабходнасць падбору добрых кандыдатаў у саветы і ўспярнай барацьбы з імкненнямі хуліганства.

Рэдакцыя атрымала ліст ад сялян-беднякоў і сярэднякоў, якія прысутнічалі на спра-

раважанні дэлегацый ад імя апартаменту ўважліва і выбарчай камітэі і сутнасць кулацкіх выступленняў. Сяляне просяць вышэйшыя органы чароўнай прысялаць рабочых на вёску, бо гэтак мэтаарыямства ўзмацняе саюз рабочае класы з сялянамі.

У калектыве грузчыкаў стаялі Гомель стварава выбарчай тройка.

Першы сараважанні дазваля аб рабоце гарсавету будзе заслуханы на школе калектыву грузчыкаў 12 студзеня, ішмлі калектыву выбаруца 16 студзеня.

У сакавіку 1924 году адбылася Менская краязнаўчая канферэнцыя, якая была кіраваная ўдзеламі ў імя Усебеларускаю краязнаўчую канферэнцыю, што адбылася ў лістападзе гэтага года. Быў завожаны фундамент краязнаўчага руху, а разам з тым і фундамант для ўважліва работы Інбелкульту ў шырокім масамі.

Развіццё работы Інбелкульту прававала вызначэнні для яго арганізацыйных рамак у выглядзе статуту. Такі статут быў распрацаваны Наркамасветы і прыняты ўрадам Беларускага ў сакавіку 1924 года. Інбелкульт прызначаўся вышэйняй дзяржаўнай навуковай устаною Беларускай Рэспублікі з дасягненнем вылікай колькасці секцыяў і камісіяў па асобных галінах навуки. Апрача таго, пры ім ёсць ўдзяльскі савет для вызучэння пытанняў удзяльскай культуры. Інбелкульт склаўся з правадзейных членаў, членаў-справадзейнікаў і членаў-карэспандэнтаў. У члены-карэспандэнты прыцягваліся актывісты гораду і вёскі. Падаям ішмлі адзінаццаці адзінаццаці ІБК «Культурную» работу могуць вывесці на толькі дзяржаўныя вучоныя, але і кожны ўдзяльскі, больш або менш адукваны працаўнік. Трэба, каб у гэтай рабоце разам з Інбелкультам удзяльчалі ўсе свядомыя грамадзяне нашай рэспублікі.

У пачатку лістапада 1924 году на сесіі ЦВК Беларускай стаяў спецыяльны даклад Наркамасветы аб Інбелкульту. З дакладу мы бачым, што Інбелкульт выпусціў у свет 6 кніжак тэрміналігі, распрацаваў больш 15.000 тэрмінаў, правёў рад экспедыцый і раскопак, прыступіў да вывучэння флоры і фаўны Беларускай. Члены сесіі ў сваіх выступленнях адначайна вылікае значэнне Інбелкульту ў культурным будаўніцтве Беларускай. Было адначайна, што Інбелкульт павінен стаць цэнтрам навуковай думкі і быць зародкам будучай Беларускай Акадэміі Навук. Рэвалюцыя сесіі аб Інбелкульту адначайна заслугі ўстаноў і абслугоўвання іх як нац. большасці, так і нацменшасці Беларускай, прызнае патрэбным: а) намяціць шлях Інбелкульту да Беларускай Акадэміі Навук, б) узмацніць яго кваліфікаванымі працаўнікамі з марксісцкім светапоглядам і стварыць адпаведныя ўмовы для іх работы, в) звярнуць увагу ўсіх савецкіх органаў на неабходнасць падтрымання Інбелкульту.

Пасля сесіі была зварнута вялікая ўвага на ўзмацненне Інбелкульту кваліфікаванымі працаўнікамі і адпаведным матэрыяльнымі сродкамі. Інбелкульт, які раней працаваў у агульным будынку Наркамасветы, атрымаў асобнае, прыстасаванае для яго работы памяшканне. Работа пачыналася ў 1925-26 акадэмічным годзе Інбелкульту пачынаў у сваім складзе 13 секцыяў і 10 камісіяў. Апрача ўдзяльскага разгарнуў сваю работу пельскі сектар. Бібліятэка вырасла да 12 тысяч тамоў. Было выдадзена навуковых кніг да 40 назваў. У лютым 1926 году мы чытаем наступную рэзюмэ ЦВК і СНК БССР: «Адначайна вылікае работу Інбелкульту і прымаючы пад увагу ўсе большыя і большыя размах яго работы і ўплыў на шырокія масы, ЦВК і СНК БССР паставілі ў сабе шырокае масу гарадскіх і сельскіх актывістаў. Пра Цэнтральнае Бюро Краязнаўства арганізацыі былі звязаны з даследчымі ўстановамі Інбелкульту. У асаблівы момант лік краязнаўцаў дасягнуў 10 тысяч чалавек.

Паставіліся развіццё навукова-даследчай работы Інбелкульту раба межды статуту 1924 году вельмі цеснымі. Паўставаў пытанне аб новым статуте тыпу Акадэміі Навук. Такі статут і быў зацверджаны СНК Беларускай 29 чэрвеня 1927 г. На працягу 1927-28 году Інбелкульт працаваў ужо ў межах новага статуту. Ён налічваў у сваім складзе 15 правадзейных членаў, 13 членаў-

ПА САРЭЦКАЙ БЕЛАРУСІ

ТАЭГРАФУ, ТЭЛЕФОНУ, ПОШТАЙ НАШЫХ КАРЭСПАНДЭНТАЎ

Забойства селькора актывістага

ВОРША. (Наш кар.) Забытыя вясковы актывісты. Ольггор Куалеў, які паходзіць з хут. Сушані, Амёсцолаўскага р. бн.

5-га снежня ў двух кілметрах ад Амёсцолаў у балоча знойдзены яго труп. Сведствам установа, што вышэйшы з хаты 30-га лістапада, ён больш не вярнуўся. Муляў пісаў аб забойствах кулакаў і алачыннага элементу ў розных газэты.

Згарэў лесазавад Лесбела

БАБРУЙСК. 27. (Па тэлеф. ад наш. кар.) Сёння раніцай выбухнуў авалі пажар на лесазаваде Лебела № 6. Пажар узнік ад неазадарожнага абыходжання з агнём рабочага, які окнуў лампу на струнку.

Пануль прыехала пажарная каманда, увесь завод быў ахоплен агнём. Увесь завод згарэў. Удалося адтацяць толькі машыны.

Прадпрыемства было застрахавана ў 72 тыс. руб. Разьмер отрат высьвятляецца.

Справа аб выступленьні Спаўкавіцкіх кулакоў

БАБРУЙСК. (Наш кар.) Заключана сьведства па справе кулацкага выступленьня ў Спаўкавіцкім сельсавете, і дз. св. раб. у, якое вылікае ў тым, што ў дванадцятых чыслах лістапада група кулакоў ўварвалася на вочар, арганізаваны камсамольскай аўчэйсай сумесна з алачынскай «Прэч чынісь меншасці» і Асабістай, з прыкам: «Абавязваем ваўву камуністам і беднякам. Чым посьмее?»

Вочар быў сарванак. Кулацкая група таксама рыхтавала забойства старшыні сельсавету.

Да суду прыцягваліся 8 чалавек. На суд будзе вылікава 18 сьведак. Справа будзе слухацца ў паказальным парадку.

Таёмнае забойства

МАЗЫР. (Наш кар.) Ноччу з 24 на 25 снежня ў армістым доме пры алачынскай рэвалюцыяна-крімінальнай раб. прыстававы жыхер м. Калікавічы—Рабіновіч, які абываваўся ў дачы хабару працаўніком Калікавіцкага раб. на справе аб муніцыпалізацыі яго дому.

Вызначана кмісісія, якой даручана ў тэрміновым парадку дэтална рассьведчаць прычыны гэтага таёмнага забойства.

Кулакі хадзяць па адкрыцці царквы

ВОРША. (Наш кар.) Восем сялян Багушэўскага сельсавету падалі ў РВК заяву ад імя царкоўнага прыходу аб даволе адчыніць у мясцёху царкву.

Падаяшыя заяву—у большасці кулакі—прыяцелі Серакарэнтняскага пана Радкова, які на мясціні ніякіх прычынаў ад сваёй царквы, парашу пры дапамозе кулакоў адчыніць царкву ў м. Багушэўскае.

Гэтае пачынаньне падтрымліваюць Багушэўскія гандляры, якія таксама разлічваюць паміж імі на гэтай справе (больш будзе ў сьвяточныя дні сялян—больш будзе гандлю).

За рабункі да расстрэлу

ГОМЕЛЬ. (Наш кар.) За рад рабункі, зробленыя па вёсках Аршаншчыны, акруговы суд прыгаварыў бандыта Нікалаенку да расстрэлу.

Слаба рыхтуюцца да 10-цігодзьдзя БССР

ВОРША. (Наш кар.) Акрам ішмлі па падрыхтоўцы да сьвяткаваньня 10-цігодзьдзя БССР слаба вядзе працу. Зусім бізэзэйнічаць і раб.ныя камісіі, якія, склаўшы пляны, да практычнае працы яшчэ не прыступілі. Прэзыдум АРК прапанаваў усім РВК тэрмінова правесіць працу камісіяў на падрыхтоўцы да юбілейных сьвят.

Пабудова новай школы

ГОМЕЛЬ. (Наш кар.) 31 снежня, у дзень сьвяткаваньня 10-цігодзьдзя БССР, у Гомелі адбудзецца ўрачыстая закладка новай школы, разлічанай на паўтэры тысячы дзяцей.

Падпал каапэратыву

ВОРША. (Наш кар.) 24 лістапада быў зроблен падпал Какоўшчынскага спажывоцкага каапэратыву (Багушэўскі раён), а 25 лістапада калі старшыня спажывоцкага каапэратыву вярочаўся з в. Юдзенькі, дзе праводзіў сход, у яго з кустоў быў зроблен стрэл. Высьвятляецца, што як падпал, так і замах на забойства быў зроблен гр. в. Какоўшчына Хаміціям Ц. за тое, што спажыватарства вынесла прыгавор аб высяленьні Хаміціяна Ц., як сацыяльна-шкоднага элементу.

У Гомелі перад сьвятам

ГОМЕЛЬ. (Наш кар.) У дні сьвяткаваньня 10-цігодзьдзя БССР адбудзецца закладка 3-хпавярхавага каменнага дому па Сялянскай вул. для рабочых будаўнікоў, мэталістыч, дрэваапрацоўнікоў і інш. У жакце «Чырвоны Кастрычнік» адбудзецца адкрыццё каапэратывнай крамы. У жакце Імя Халтурнага адкрываецца школа кройкі і шыцьця. Намечана адкрыць два дзіцячых сады ў Гомелі і ў Навабелічы для дзяцей членаў жылкаапрацаў. Арганізуюцца чырвоныя куткі ў доме імя гарсавету, жакце імя Мясціма Горкага. Акрамя таго, жылкаапрацаў адлучыць 4.100 руб. на вядзеньне культурна-асьветнай работы сярод членаў жылкаапрацаў.

Саматужна-прамысловы саюз арганізуе дзіцячы сад і бярэ на сабе яго поўнае ўтрыманьне. Арганізуюцца будаўнічая арцель імя 10-цігодзьдзя БССР. Акрамя таго, у дні сьвяткаваньня адбудзецца адкрыццё скурнага заводу імя Чарвякова.

МАЗЫР. (Наш кар.) Рабочыя фабрыкай Чырвоны Кастрычнік па агульным скодзе паставілі адпрацаваць адзінаццаць дзён у тым, каб дзень выбараў у гарадскі савет сьвяткаваць.

З акалікам пасьледваць іх прыкладу яшчэ зварнуліся да ўсіх дрэваапрацоўчых прадпрыемстваў Мазыршчыны.

Выбары ў савет—вепрацоўны дзень

МАЗЫР. (Наш кар.) Рабочыя фабрыкай Чырвоны Кастрычнік па агульным скодзе паставілі адпрацаваць адзінаццаць дзён у тым, каб дзень выбараў у гарадскі савет сьвяткаваць.

З акалікам пасьледваць іх прыкладу яшчэ зварнуліся да ўсіх дрэваапрацоўчых прадпрыемстваў Мазыршчыны.

Новыя культурна-асьветныя ўстановы

ВОРША. (Наш кар.) У дзень сьвяткаваньня 10-цігодзьдзя БССР у г. Ворша адчыняецца новая семігодка імя 1905 году і дом фізкультуры.

Памоднік лясь ічага—хуліган

БАРЫСАЎ. (Наш кар.) Памоднік лясьнічага Панаціцкага лясніцтва Бартошкі новаў па Наталю Шынакову, якая вярочалася з в. Неманіч, скаціла яе за горта і хачеў задушыць. Падаяшыя сяляне лясьнічага выратавалі Шынакову ад разьнянага хулігана. Падарэўшая ў ляснічым стане пакараваўся ў бальніцу. Сьведствам на гэтай справе ўставаўся, што Бартошкі прав забойства Шынававай хачеў задушыць кватэраю, у якой Шынакова жыла са сваім мужам, былым памосьнікам ляснічага, разам высыхаўшым у Неманіч для працку вучоны ў Ленінградзкім лясным інстытуце.

Пасля сесіі была пры Наркамасветы арганізавана толькі Беларуска тэрміналігічная камісія з 15 чалавек. Камісія налічвалася на тры секцыі (гуманітарных, прыродазнаўчых і матэматычных навукаў), звязалася распрадоўка навуковай Беларускай тэрміналігі. Роўнаадна з гэтым выдася работа і над удзяльскай тэрміналігічнай ўдзяльскай секцыяй.

На падставе асобнага дэкрэту СНК РСФСР (12-V—1921) у Беларусь пачалі вярочацца з розных частак РСФСР культурныя працаўнікі-беларусы. Зноў зварнулася думка аб стварэньні Інбелкульту. Наркамасветы Беларускай склікаў асобныя нарады па гэтым пытаньні. Пытаньне распрадоўвалася і дэталізавалася. Інбелкульт, як такі, быў адкрыты толькі ў лютым 1922 году.

Зьяўленьне Інбелкульту Беларускай Культурны было спатканна вазісім спачуваньнем. Новую ўстанову ішмлі «Горадскі сельска-гаспадарчы інстытут, Народны Камісарыят Асьветы Украіны, акадэмік Е. Ф. Карскі, сакратар Акадэміі Навук РСФСР акадэмік С. Ф. Ольдэнбург і інш.

Інбелкульту адразу шырока развівае сваю работу. Ён падзяляецца на дзьве секцыі: прыродазнаўчую і этноліга-лінгвістычную. Этноліга-лінгвістычная секцыя наліжвалася на тры камісіі—тэрміналігічную, слоўніковую і літаратурную. Інбелкульт, як і раней, распрадоўвае тэрміналігію. Апрача таго, ён прыступае да падрыхтоўкі падручнікаў для школ. За 1922 год прынята больш 5.000 тэрмінаў, надрукавана 6 падручнікаў, занесена на карткі больш 36 тысяч слоў, зьбіраюцца прадметы народнае творчасці, складаюцца праграмы для школ. У канцы году Інбелкульт выпусціў у друку свой літаратурна-навуковы зборнік «Адраджэньне», разьмерам больш чым 300 старонак. У далейшы час работа Інбелкульту развіваецца ў гэтым жа кірунку. Лік яго працаўнікоў узрастае. Ён прыступае да пачынаў на месцы навуковых экспедыцый этнаграфічнага, геаграфічнага і геалігічнага характару.

Самай цікавай зьявай тако часу (1923-24 год) зьяўляецца сканцэнтраваны калі Інбелкульту краязнаўчы рух. Кампартыя і савецкая ўлада заўсёды ўдзямлі пытаньне аб удзяльскім шырокім масе ў дасьледваньне і вывучэньне краіны. Мясціны на мёце такі прыняці, ІБК звярнуўся з асобнай алаваў да нацсельшчыны Беларускай, запрашаючы яго да стварэньня краязнаўчых арганізацый, якія хутка і пачалі зьяўляцца на мясцох. Першыя таварыствы ўзніклі ў 1923 годзе. Да 1-га студзеня пры ІБК арганізуюцца Цэнтральнае Бюро Краязнаўства. У студзені 1924 году Акадэмія Навук БССР склікала першую канферэнцыю краязнаўчых бюро ў Ленінградзе. На канферэнцыі ўжо прысутнічалі прадстаўнікі ад Беларускай. Яны скары-

У сакавіку 1924 году адбылася Менская краязнаўчая канферэнцыя, якая была кіраваная ўдзеламі ў імя Усебеларускаю краязнаўчую канферэнцыю, што адбылася ў лістападзе гэтага года. Быў завожаны фундамент краязнаўчага руху, а разам з тым і фундамант для ўважліва работы Інбелкульту ў шырокім масамі.

Развіццё работы Інбелкульту прававала вызначэнні для яго арганізацыйных рамак у выглядзе статуту. Такі статут быў распрацаваны Наркамасветы і прыняты ўрадам Беларускай ў сакавіку 1924 года. Інбелкульт прызначаўся вышэйняй дзяржаўнай навуковай устаною Беларускай Рэспублікі з дасягненнем вылікай колькасці секцыяў і камісіяў па асобных галінах навуки. Апрача таго, пры ім ёсць ўдзяльскі савет для вызучэння пытанняў удзяльскай культуры. Інбелкульт склаўся з правадзейных членаў, членаў-справадзейнікаў і членаў-карэспандэнтаў. У члены-карэспандэнты прыцягваліся актывісты гораду і вёскі. Падаям ішмлі адзінаццаці адзінаццаці ІБК «Культурную» работу могуць вывесці на толькі дзяржаўныя вучоныя, але і кожны ўдзяльскі, больш або менш адукваны працаўнік. Трэба, каб у гэтай рабоце разам з Інбелкультам удзяльчалі ўсе свядомыя грамадзяне нашай рэспублікі.

У пачатку лістапада 1924 году на сесіі ЦВК Беларускай стаяў спецыяльны даклад Наркамасветы аб Інбелкульту. З дакладу мы бачым, што Інбелкульт выпусціў у свет 6 кніжак тэрміналігі, распрацаваў больш 15.000 тэрмінаў, правёў рад экспедыцый і раскопак, прыступіў да вывучэння флоры і фаўны Беларускай. Члены сесіі ў сваіх выступленнях адначайна вылікае значэнне Інбелкульту ў культурным будаўніцтве Беларускай. Было адначайна, што Інбелкульт павінен стаць цэнтрам навуковай думкі і быць зародкам будучай Беларускай Акадэміі Навук. Рэвалюцыя сесіі аб Інбелкульту адначайна заслугі ўстаноў і абслугоўвання іх як нац. большасці, так і нацменшасці Беларускай, прызнае патрэбным: а) намяціць шлях Інбелкульту да Беларускай Акадэміі Навук, б) узмацніць яго кваліфікаванымі працаўнікамі з марксісцкім светапоглядом і стварыць адпаведныя ўмовы для іх работы, в) звярнуць увагу ўсіх савецкіх органаў на неабходнасць падтрымання Інбелкульту.

Пасля сесіі была зварнута вялікая ўвага на ўзмацненне Інбелкульту кваліфікаванымі працаўнікамі і адпаведным матэрыяльнымі сродкамі. Інбелкульт, які раней працаваў у агульным будынку Наркамасветы, атрымаў асобнае, прыстасаванае для яго работы памяшканне. Работа пачыналася ў 1925-26 акадэмічным годзе Інбелкульту пачынаў у сваім складзе 13 секцыяў і 10 камісіяў. Апрача ўдзяльскага разгарнуў сваю работу пельскі сектар. Бібліятэка вырасла да 12 тысяч тамоў. Было выдадзена навуковых кніг да 40 назваў. У лютым 1926 году мы чытаем наступную рэзюмэ ЦВК і СНК БССР: «Адначайна вылікае работу Інбелкульту і прымаючы пад увагу ўсе большыя і большыя размах яго работы і ўплыў на шырокія масы, ЦВК і СНК БССР паставілі ў сабе шырокае масу гарадскіх і сельскіх актывістаў. Пра Цэнтральнае Бюро Краязнаўства арганізацыі былі звязаны з даследчымі ўстановамі Інбелкульту. У асаблівы момант лік краязнаўцаў дасягнуў 10 тысяч чалавек.

Паставіліся развіцё навукова-даследчай работы Інбелкульту раба межды статуту 1924 году вельмі цеснымі. Паўставаў пытанне аб новым статуте тыпу Акадэміі Навук. Такі статут і быў зацверджаны СНК Беларускай 29 чэрвеня 1927 г. На працягу 1927-28 году Інбелкульт працаваў ужо ў межах новага статуту. Ён налічваў у сваім складзе 15 правадзейных членаў, 13 членаў-

Пасля сесіі была зварнута вялікая ўвага на ўзмацненне Інбелкульту кваліфікаванымі працаўнікамі і адпаведным матэрыяльнымі сродкамі. Інбелкульт, які раней працаваў у агульным будынку Наркамасветы, атрымаў асобнае, прыстасаванае для яго работы памяшканне. Работа пачыналася ў 1925-26 акадэмічным годзе Інбелкульту пачынаў у сваім складзе 13 секцыяў і 10 камісіяў. Апрача ўдзяльскага разгарнуў сваю работу пельскі сектар. Бібліятэка вырасла да 12 тысяч тамоў. Было выдадзена навуковых кніг да 40 назваў. У лютым 1926 году мы чытаем наступную рэзюмэ ЦВК і СНК БССР: «Адначайна вылікае работу Інбелкульту і прымаючы пад увагу ўсе большыя і большыя размах яго работы і ўплыў на шырокія масы, ЦВК і СНК БССР паставілі ў сабе шырокае масу гарадскіх і сельскіх актывістаў. Пра Цэнтральнае Бюро Краязнаўства арганізацыі былі звязаны з даследчымі ўстановамі Інбелкульту. У асаблівы момант лік краязнаўцаў дасягнуў 10 тысяч чалавек.

Паставіліся развіцё навукова-даследчай работы Інбелкульту раба межды статуту 1924 году вельмі цеснымі. Паўставаў пытанне аб новым статуте тыпу Акадэміі Навук. Такі статут і быў зацверджаны СНК Беларускай 29 чэрвеня 1927 г. На працягу 1927-28 году Інбелкульт працаваў ужо ў межах новага статуту. Ён налічваў у сваім складзе 15 правадзейных членаў, 13 членаў-

Паставіліся развіцё навукова-даследчай работы Інбелкульту раба межды статуту 1924 году вельмі цеснымі. Паўставаў пытанне аб новым статуте тыпу Акадэміі Навук. Такі статут і быў зацверджаны СНК Беларускай 29 чэрвеня 1927 г. На працягу 1927-28 году Інбелкульт працаваў ужо ў межах новага статуту. Ён налічваў у сваім складзе 15 правадзейных членаў, 13 членаў-

Паставіліся развіцё навукова-даследчай работы Інбелкульту раба межды статуту 1924 году вельмі цеснымі. Паўставаў пытанне аб новым статуте тыпу Акадэміі Навук. Такі статут і быў зацверджаны СНК Беларускай 29 чэрвеня 1927 г. На працягу 1927-28 году Інбелкульт працаваў ужо ў межах новага статуту. Ён налічваў у сваім складзе 15 правадзейных членаў, 13 членаў-

Паставіліся развіцё навукова-даследчай работы Інбелкульту раба межды статуту 1924 году вельмі цеснымі. Паўставаў пытанне аб новым статуте тыпу Акадэміі Навук. Такі статут і быў зацверджаны СНК Беларускай 29 чэрвеня 1927 г. На працягу 1927-28 году Інбелкульт працаваў ужо ў межах новага статуту. Ён налічваў у сваім складзе 15 правадзейных членаў, 13 членаў-

Паставіліся развіцё навукова-даследчай работы Інбелкульту раба межды статуту 1924 году вельмі цеснымі. Паўставаў пытанне аб новым статуте тыпу Акадэміі Навук. Такі статут і быў зацверджаны СНК Беларускай 29 чэрвеня 1927 г. На працягу 1927-28 году Інбелкульт працаваў ужо ў межах новага статуту. Ён налічваў у сваім складзе 15 правадзейных членаў, 13 членаў-

Паставіліся развіцё навукова-даследчай работы Інбелкульту раба межды статуту 1924 году вельмі цеснымі. Паўставаў пытанне аб новым статуте тыпу Акадэміі Навук. Такі статут і быў зацверджаны СНК Беларускай 29 чэрвеня 1927 г. На працягу 1927-28 году Інбелкульт працаваў ужо ў межах новага статуту. Ён налічваў у сваім складзе 15 правадзейных членаў, 13 членаў-

Паставіліся развіцё навукова-даследчай работы Інбелкульту раба межды статуту 1924 году вельмі цеснымі. Паўставаў пытанне аб новым статуте тыпу Акадэміі Навук. Такі статут і быў зацверджаны СНК Беларускай 29 чэрвеня 1927 г. На працягу 1927-28 году Інбелкульт працаваў ужо ў межах новага статуту. Ён налічваў у сваім складзе 15 правадзейных членаў, 13 членаў-

Паставіліся развіцё навукова-даследчай работы Інбелкульту раба межды статуту 1924 году вельмі цеснымі. Паўставаў пытанне аб новым статуте тыпу Акадэміі Навук. Такі статут і быў зацверджаны СНК Беларускай 29 чэрвеня 1927 г. На працягу 1927-28 году Інбелкульт працаваў ужо ў межах новага статуту. Ён налічваў у сваім складзе 15 правадзейных членаў, 13 членаў-

Паставіліся развіцё навукова-даследчай работы Інбелкульту раба межды статуту 1924 году вельмі цеснымі. Паўставаў пытанне аб новым статуте тыпу Акадэміі Навук. Такі статут і быў зацверджаны СНК Беларускай 29 чэрвеня 1927 г. На працягу 1927-28 году Інбелкульт працаваў ужо ў межах новага статуту. Ён налічваў у сваім складзе 15 правадзейных членаў, 13 членаў-

Паставіліся развіцё навукова-даследчай работы Інбелкульту раба межды статуту 1924 году вельмі цеснымі. Паўставаў пытанне аб новым статуте тыпу Акадэміі Навук. Такі статут і быў зацверджаны СНК Беларускай 29 чэрвеня 1927 г. На працягу 1927-28 году Інбелкульт працаваў ужо ў межах новага статуту. Ён налічваў у сваім складзе 15 правадзейных членаў, 13 членаў-

МЕНСК У ДНІ СЬВЯТА

Урачытае адкрыццё сямігодні на Ляхаўцы. Акруговая камісія па правядзенні святкавання 10-цігоддзя БССР паставіла 30-га снежня арганізаваць урачыстае адкрыццё школы-самігодні на Ляхаўцы.

Работа вно. 31-га снежня ўсе белдзяржкіно будуць працаваць бясплатна. Ужыты тэрміновыя меры да выпуску з фабрыкі да свят кінофільмы „Песні вясны“.

У кіно „Культура“ будзе пастаноўлена фільм „Кастусь Каліноўскі“ — з пропускам 3.000 чалавек, кіно „Чырвоны Зорка“ — „Его прэвосходительство“ — 1.716 чалавек, кіно „Інтернацыйнал“ — 810 чалавек, фільм „Лясная быль“ — У дзень кіно будзе дэманстравацца фільм „Грышна Сьвінапас“, якую праглядзіць бясплатна 1.000 дзяцей.

Радыеперадача. Радыестанцыя рыхтуе да гэтага дня спецыяльную святочную праграму, якая адзначае рост беларускага мастацтва за 10 год. Будуць перададзены 4 канцэрты — беларуская музыка за 10 год, рэд гутарак аб дзясяцігоддзі і будаўніцтве БССР за 10 год. На пляцох і вуліцах будуць устаноўлены гучна-гаварыцелі.

Адкрыццё новых фабрык. У дні свят адбудзецца ўрачыстае адкрыццё халадзільніка, фабрыкі „Адраджэнне“ (пракалектыву цацачнікаў), адкрыццё новых карпусоў на зав. „Дрэвапрацоўшчык“. Начэсана завладка дому Дзяржбанку і дому для рабочых на 50-60 кватэр.

Адкрыццё новых фабрык будзе адбывацца ва ўрачыстай абстаноўцы, пры ўдзеле рабочых і прадстаўнікоў партыі і ўраду.

Як павялічыць экспарт патакі

Ва ўмовах Беларусі культура бульбы мае вялікае значэнне. Для пашырэння плошчы пасеву бульбы робіцца рад радыкальных мер (на лініі Нарвазему і Наркамгадло): кантрактацыя, завоз штучных угнаенняў і культурнага насення. Але гэтага мала. У звязку са слаба развітай сеткай чыгунак бульба часта не знаходзіць сабе прыстасаваньня. Крухмальныя заводы мала. На пабудову сярэдняга крухмальнага заводу трэба затраціць 150-200 тыс. руб.

У Белхарчтрэсце-ж ёсць прапанова адной замежнай фірмы на ўстаноўку прымітыўнага будаўніцтва перапрацоўкі будаўніцтва 20 тыс. пудоў бульбы ў сезон ці 5 тыс. пудоў сырога крухмалу, коштам 5-6 тыс. руб.

Такія танныя будаўніцтва перапрацоўкі заводз знайшлі-б сабе прыстасаваньне ва ўсіх саўгасах, калгасах і с.г. камунах, а таксама ў вёсках, аддаленых ад крухмальных заводаў. Такія перапрацоўкі заводз мо-

гуты даць гаспадаркам вялікую карысць у тых адвёсках, што яны свой прадукт змогуць рэалізаваць у гатовым відзе, а мяжу займае бульбы скарыстаць на корні жыццё.

Гэта будзе мець вялікае значэнне яшчэ і таму, што адзіны ў Беларусі патачны завод „Чырвоная Зара“, які ў сучасны момант перапрацоўвае крыжыц у сырцы, атрымае магчымасць назапасіць сырцы ўпоўнай меры. Пасля пераапрацоўвання патачнага заводу, якое мяр уаецца ў 1-28-29 гаспадарчым годзе, будзе патрэбна паўмільёна п. сырога крухмалу ў год. Поўнага нагрук дасць нам магчымасць развіць экспарт патакі, на якую ўжо ў сучасны момант ёсць вялікі попыт на заграничным рынку, а таксама ў поўнай меры задаволіць унутраны рынак.

Харчтрэст і Белкаапсаюз павіны сур'ёзна падумаць над гэтым пытаньнем.

Студэнцтва да выбараў саветаў

Акруговая выбарчая камісія праводзіць інструкцыйныя даклады аб удзеле студэнцтва ў вёсцы ў часе маніпуляцый на выбарах саветаў Сходы студэнтаў праведзены ў музтэхнікуме, праўгасе, падфаку і рабфаку. На рабфаку ідзе спецы-

яльная прапрацоўка студэнтамі, што выяжджаюць на вёску, матар'ялаў лістападаўскага пленуму ЦК УсеКП(б), Закуплена на 300 руб. выбарчай літаратуры для раздачы ад'яжджаючым студэнтам.

Кааперацыйныя курсы для жаночага актыву

Белкаапсаюз арганізуе ў Менску ў студзеня 2-месячныя курсы для вясковых і вёска кааперацыйнага жаночага актыву. Мета курсаў даць падрыхтаваных кіруючых працаўнікоў для вясковых кааперацый. Курсанткі будуць праходзіць агульна-адукацыйныя дысцыпліны, грамадазнаўства, кааперацыйныя дысцыпліны і спецыяльна-практычнае кааперацыйнае рахункаводства і забеспячэння маца кватэраю і харчамі. Апрача таго,

кожны курсантка будзе атрымліваць стэндыю ў размеры 10 р. і дармовы праезд за кошт той арганізацыі, якая не камандыруе. На курсы будуць прымацца выключна батрачкі і бабкі на камандыроўках кааперацыйных арганізацый, згодна размеркавання Белкаапсаюзу. Усяго на ўтрыманне курсаў Белкаапсаюз асыгнаваў 5.800 рублёў. Курсы разлічаны на 30 чалавек.

М Е Н С К

Чырвоны сьцяг — №-скай дывізіі

ЦВК БССР паставіў узаагародзіць чырвоным сьцягам №-скую отрашковую дывізію імя чэхаславацкага пралетарыяту.

Наданне сьцягу робіцца ў зьвязку з дзесяцігоддзем БССР і дзесяцігоддзем дызіі, якая ў грамадскую вайну змагалася на польонім фронце. Перадача сьцягу даручыла старшыні Палацкага АБВ, члену ЦВК тав. Грушэўскаму.

Прэзыдыум Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту БССР

Вітае чырвонаармейцаў і камандна-палітычны склад № отрашковай дывізіі з дзесяцігоддзем яе існавання. Спаўнае мінулае дызіі ёсць парукай таму, што абарона нашых межаў адмагчымага нападу бону імперыялістычых знаходзіцца ў пэўных руках. Таварышы чырвоноармейцы, камандзіры і камісары! Трымайце цвёрда нагатовыя вінтоўку памятаючы, што вы отаіце на варце сацыялістычнай бацькаўшчыны пралетарыяту Усяго вяселья.

Сакратар Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту БССР ХАЦКЕВІЧ.

Правадыры Саюзу вітаюць працоўных Беларусі

29-га сьнежня, а 6 годз. увечары, на радыё будзе перадавацца прысьпаньні з Масквы працоўным БССР, у зьвязку з дзесяцігоддзем. З прысьпаньнямі выступіць т. Сталін, Калінін і іншыя дзеячы БССР.

Дасягненні і недахопы ў рабоце Інспэцыі аховы здароўя

Даклад тав. Нісенбаума (заг. акр. аддзелам аховы здароўя) на сходзе дактароў аб стане аховы здароўя ў г. Менску і пэрадаках у лекавых установах сабраў поўную аўдыторыю. Савецкі доктар, — значнае т. Нісенбаум, — доктар-актывіст павінен быць зьвязан з усёй савецкай грамадаксыцю. Справаздачна-выбарная кампанія павіна адбывацца пад лэанугам здаровай крытыкі работы саветаў, у тым ліку і работы аховы здароўя.

Перайшоўшы да справаздачы аб дзейнасці акраднага аховы здароўя за справаздачны перыяд, тав. Нісенбаум зазначае на дасягненні і рост аховы здароўя.

У 1927-28 г. на справу аховы здароўя было адпущана па мясцовым, дзяржаўным і лекавым фондзе 2.922.648 руб. супроць 2.125.960 руб. у 1926-27 г. і 1.770.566 р. у 1926-26 г. З кожным годам воддуск сродкаў на справу аховы здароўя прапоўных павялічваецца.

Цікава адзначыць некаторыя лічбы, наданыя дакладчыкам. Гарадское самакіраўніцтва адпусціла ў 1914 годзе на ахову здароўя 70.000 рублёў, што складала ў сярэднім 70 кап. на кожную душу насельніцтва. У 1927-28 г. выдатак на ахову здароўя складае па 15 р. 90 к. на душу.

За дзень

— ВЫСТАўКА ЛІТАРАТУРЫ. — У клубе камуністычнай адкрываецца выстаўка літаратуры на навіянальных мовах, прысьвечаная 10-годдзю БССР.

— 125.000 РУБ. НА АХОВУ ПРАЦЫ. — У 1927-28 г. на мерапрыемствы па ахове працы па Зах. чыг. выдаткавана 125.000 р.

— ВЫГАНКА СЬПІРТУ З ТОРПУ. — Белгорт адпусціў 6.650 р. на правядзеньне вопытаў па выганцы сьпірту з торпу.

— КАМІТЭТ ПА СПРАВАХ КІНОПРАМЫСЛОВАСЬЦІ. — Пры Савезным СНК утвораны пад старшынствам тав. Рудавіцка кіно-камітэт. Ад Беларусі ў камітэт уваходзіць загадчык Беларжкіно т. Галкіна.

— МАСТАЦКАЯ ВЫСТАўКА АДЧЫНІЦА ВА УНІВЭРСЫТЭЦКІМ БУДЫНКУ. Качаткова вырашана прысьпаньні аб месцы адчынення 3-й Усебеларускай мастацкай выстаўкі. Для апошняй адведзена некалькі аўдыторый ва унівэрсытэцкім будынку на Земляробчым вулву. Ужо пачалі паступаць экспанаты. Паступіў таксама рад ваў ад мастакоў Менску, Віцебску, Гомелю, Маскву, Ленінграду і нават Цюмені аб жаданні прымаць удзел у гэтай выстаўцы. Выстаўка адчыніцца 1—2 студзеня.

— НОВАЯ ЭКСПАНАТА. Беларж музей атрымаў з Маскоўскай аружэйнай палаты скрынку срэбраных рэчаў пераважна 17—18 стагоддзя, якія былі эвакуаваны в Беларусі ў часе імперыялістычнай вайны. Між гэтымі рэчамі, вага якіх даходзіць да 3-х пуд. срэбра, ёсць частка мастацкіх зурейскіх вырабаў і культурных паркоўных рэчаў. Сярод апошніх — адна срэбраная браўіва і да яе два срэбных коўшыкі. Коўшыкі падвешаны цікавай стылізацыяй. Апрача таго месца срэбра залочана мітра магілёўскай работы 18-га стагоддзя беларускага епіскапа Кавіцкага.

3-я і 4 раённыя на акраінах: на Камароўцы, Пярэсьпе Ляхаўцы і Прывазальным раёне. За 1926 год праз амбуляторыі прайшло 417.367 чалавек, за 1927—767.417 і за 6 месяцаў 1928 году — 458.434 чалавек.

Далей дакладчык пераходзіць да пытаньня аб дапамозе хворым на даму. За апошні час удалося налазіць хуткую паліку па выкліках дактароў на дом да хворага. За 1927 г. дактары амбуляторыі наведалі на даму 284.334 хворых, а за 6 месяцаў 1928 г. — 151.896 хворых. Платная медыцынская дапамога выкінула амаль цалкам з бюджэту рабочага. Паводле даных ЦСУ, платная меддапамога ў бюджэце рабочага складае 0,6 проц. большай часткай аплачваецца лічэньне зубоў, устаўленьне каронак і г. д.

Значна ўмоцнена барацьба з сандэальнымі захворваньнямі. За справаздачны перыяд для барацьбы з сухотамі акрыты 2 аддзяленьні сухотнага дыспансэру ў рабочых раёнах — Пярэсьпе і Камароўцы. Значна павялічана прапуская здольнасць сухотнага дыспансэру. У 1922 годзе праз дыспансэр было прапушчана 3171 хворых, а ў 1927 годзе ўжо дыспансэр змог прапусціць 26.785 сухотнікаў. У зьвязку з умацаваньнем барацьбы з сухотамі, заўважваецца памяншэньне сьмяротнасці ад іх. У 1924 годзе памерла ад сухоты

Арганізацыя новых навуковых інстытутаў

29-га сьнежня ў Менску адчыніўся чарговы пленум ЦВ сьвідкі навуковых працаўнікоў, прысьвечаны галоўным чынам 10-годдзю аб'яшчэньня БССР.

З влікім дакладам аб выніках 10-гадовай навукова-дасьледчай работы выступіў старшыня галоўнавука тав. Некрашэвіч.

Дакладчык паведаміў, што ў бліжэйшы час намачаецца арганізацыя на Беларусі рэду новых навукова-дасьледчых інстытутаў. Амаль што скончана работа па арганізацыі інстытуту прамысловасьці БССР. Праект складзены Інбелкультам і ВСНГБ і ўвоціцца на заўваджэньне ў СНК. Інстытут пачне працаваць з 1929 году.

Зараз высунуты праект арганізацыі ў Беларусі інстытуту энэмікі, які будзе аб'яшчаць усю навукова-дасьледчую работу па энэмічных пытаньнях. Наркамат Аховы Здароўя павялічвае ў працягу бліжэйшых 6-ці год ліч сьвіаі інстытутаў в 7 да 12. Пленум заслухаў таксама даклад прарэктара Беларжскай с.-г. акадэміі праф. Вейса аб навукова-дасьледчай рабоце акадэміі за 10 год.

Растлумачэньне Наркампрацы

Наркампраца БССР растлумачае, што рабочы і служачы, якія працавалі 25 сьнежня, павіны святкаваць гэтага дня перанесці на 31 сьнежня.

Служачы, якія працавалі 26 сьнежня, гэты дзень будуць святкаваць 21 студзеня 1929 г. Рабочыя, якія працавалі 26 сьнежня (для якіх гэты дзень зьяўляецца непрацоўным), могуць перанесці яго на адзін з бліжэйшых рэвалюцыйных сьвят.

ду са студыяў, якія зьяўляюцца проста ачагом заразы. Ня дзіва, — кажа т. Нісенбаум, — што ў нас у кожным годзе мы маем выбухі эпідэміі брушнага тыфусу, якія в кожным годзе павялічваюцца. Пытаньне аб вадазабесьпячэньні і каналізацыі зьяўляецца адным з важнейшых пытаньняў добрабыту гарадскога насельніцтва. Далей, т. Нісенбаум пераходзіць да недахопаў у рабоце большай, амбуляторыі і паасобных дактароў.

Рабочыя часта скардзяцца на пэрадакі ў амбуляторыях. Наглядаюцца выпадкі, калі рабочы ня ідзе ў амбуляторыю, а да прыватнага дактара, кажучы, што ў амбуляторыях чаргі, і дактара не дачакаешся. Адсутнічае рацыяналізацыя ў рабоце, дзякуючы чаму і ствараюцца чаргі. Ёсць выпадкі фармальна-бырактарычнага падыходу да хворага. Нема ў амбуляторыі абстаноўкі, якая-б згладзіла сумнасьць чаканьня ў чарэ.

Дапамога хворым на даму часта сутыкаецца з тым, што хворага неабходна было-б зьмясціць у больніцу, а месц у больніцы няма. Даламога хворым на даму часта сутыкаецца з тым, што хворага неабходна было-б зьмясціць у больніцу, а месц у больніцы няма.

У т-ве краязнаўства

Сетка краязнаўчых таварыстваў

На Беларусі ў сучасны момант ёсць 301 краязнаўчая арганізацыя. Я іх: акруговых — 8, раённых — 100, рэшта — школьныя, тэхнікумскія і сельсаведацкія. Усе краязнаўчыя арганізацыі адносяць 10510 членаў. Амаль 20 проц членаў — камуністы і камсамольцы, па сацыяльным становішчы — 60 проц. асьветнікі, рабочы, служачы і сялян — 26 проц., рэшта 14 проц. вучні і студэты.

Краязнаўчыя музэі

Шырока разгортваецца справа арганізацыі краязнаўчых музэяў. Зараз ёсць 19 раённых краязнаўчых музэяў, якія ўсе маюць уласныя памяшканьні.

Выдавецкая справа

ЦВ т-ва краязнаўства выдасць часопісь „Нам Край“ і паасобныя выданьні. За мнуль год вышлі чатыры зборнікі аб Асіпавіцкім раёне, адзін з іх укладзён выключна асіпавіцкімі краязнаўца-

мі. Рыхтуюцца да друку і скоры выйдзць у сьвет зборнікі: аб Аршаншчыне — III том, Віцебшчыне — IV том, Магілёўшчыне — III том, Полаччыне, Меншчыне (статыстычныя матар'ялы) і краёвы слоўнік Магжршчыны. Зборнікі прысьвечаны апісанню прыроды, гаспадары і культуры гэтых частак Беларусі.

Рост краязнаўчых арганізацый

Пэрыяд бурнага росту краязнаўчых арганізацый закончыўся. Зараз ідзе больш павольны рост, рост у глыбіню. За год краязнаўчыя арганізацыі вырасьлі прыблізна на 10 проц.

Юбілейны нумар „Нашага Краю“

Вышаў з друку і рассялаецца па месцы № 12 часопісі „Нам Край“ прысьвечаны дзесяцігоддзю БССР.

У часпісі зьмешчаны артыкулы Ігнатюскага — „Ад правапіснай тэрмінагічнай камісіі да ВАН“, т. Касцяровіча — „Беларуская навука і культура“, т. Трапнічова — „Дасьледчая справа ў БССР“ і інш.

Белдзяржмузэй рыхтуецца да сьвята

Да 10-годдзя БССР пры Белдзяржмузэй адчыняюцца аддзел сучаснага беларускага мастацтва. Аддзел зьліме вялікую залу музэю. Да яго адчыняюцца выдаецца брашура „Праваднік па аддзелу сучаснага беларускага маста-

тва з уступнымі артыкуламі т. т. Ласцюскага і Шчэкавічкіна. У нумэматычным (старажытным матэрыялі) аддзеле выставлена калекцыя манэт 16-17 стагоддзя, выбітых у Вільні. Калекцыя зойме месца ў асобнай вітрыне, прысьвечанай 10-годдзю БССР.

Кніжная паліца

Рэдакцый газэты „Зьвязда“ атрымаў наступныя кнігі, выданьня БДБ: М. Зарэцін. — На чыгунцы. — Апавадальні. Ст. 268. Цана 1 р. 25 к. А. Давыдоў. — Унуі намунара — Аповесць. Пэраклад з расійскае мовы А. Александравіча. Ст. 200. Цана 75 капеек. В. Суднік. — Цуды тэхнікі. Ст. 176. Ц. і р. 25 к. Ц. Гартны. — На перагібе (Сокі Цаліны). — Раман, ч. II. Выданьне 2. Ст. 338 Ц. 2 р. Ц. Гартны. — Прысуды — Апавадальні. Ст. 288. Ц. 2 р.

Радые-перадача

Пятніца, 28-га сьнежня 6.00—6.30 — 2-я лекцыя праф. Сіроціна „Целабачэньне пв радыё“. 6.30—6.55 — 3-я лекцыя в дыкжу „За вдаровую працу“. — „Тэхнічныя ўмовы працы“. 6.55—7.20 — Музычны адпачынак. 7.20 — Пэрадача праграмы. 7.25—8.10 — „Беларуская радыегазэта“. 8.10—8.35 — Разьвіццё юнацкага дзіцячага руху за 10 год. 8.45—11.00 — Пэпулярны канцэрт.

ПАВЕДАМЛЕНЬНІ

Клуб імя Карла Маркса

— Сьбіня а 9 годз. увеч. рэпэтыцыя паставоўкі „Чалавек з партфэлем“. Іюка ваятыч у паставоўцы т. т. Шыскага, Авінай, Арановіч, Рогольмана, Тьркульскага, Шварца і Шэрмана — абавязкова.

КЛУБ НАВУКОВЫХ ПРАЦАЎНІКОЎ

Аўторак, 1-1—29 г., а 8 годз. увеч. канцэрт для членаў сьвідкі ськірпача-віртуозна Рэйдова і ліявісткі Верхаўскай.

ПУШКІНСКАЯ БІБЛІЯТЭКА

Білеты дармова выдвоцца ў клубе. — ПУШКІНСКАЯ БІБЛІЯТЭКА. У суботу, 29 сьнежня г. г., роўна а 7 г. увеч. адбудзецца вэчар-сход чытачоў і біблрпаўнікоў вкр. бібліятэкі з не аддзяленьнямі, прысьвечаны 10-годдзю існавання БССР.

ПУШКІНСКАЯ БІБЛІЯТЭКА

У навуковай чыт. бібліятэкі (1 паверх) арганізавана выстаўка беларускай літаратуры, прысьвечаная 10-гадоваму юбілею БССР.

Адызны рэдактар ЯН. АСЬМОЎ

ЛОТЕРЕЯ 90 ПРЕДМЕТОВ ДЛЯ ПОДПИСЧИКОВ ГАЗЕТЫ

3.789 новых рабочих у працколектывах

Наркампрад склаў арыентывачны план пашырэння працколектываў Беларусі на 1928-29 г. Згодна плану, у працколектывы мяркуюцца ўцягнуць 3.789 новых рабочих. Для гэтай мэты ватрабуецца на мешч 915.000 руб. Намачавана адкрыццё гаду новых прац-

колектываў: у Віцебску—дванаццаць, у Мінску—дваццаць, у Гомелі—дваццаць і інш. Мясця працколектывы пашырацца на 1.100 чал., віцебскія—на 1.210, гомельскія—600, бабруйскія—на 800 рабочих і г. д.

Рэалізацыя 2 пазыкі індустрыялізацыі

З пачатку кампаніі па Беларусі рэалізавана аблігацый пазыкі на 8.712.125 рублёў. Акрамя таго, сярэд транспартнікаў праведзена падпіска

на 1.276.400 руб. Падпіска на пазыку ў вёсцы і ў раёнах дала 2.818.705 руб. За апошні тыдзень усяго рэалізавана пазыкі на 87.900 руб.

За справадачны перыяд значна ўзмоцнена медыцынская дапамога насельніцтву. У параўнанні з 1926 годам павялічана колькасць ложкаў у больніцах на 266 штук. Уведзены спецыяльны віды лячэння. 8-9 аякі летася хворым приходзілася ехаць у іншыя гарады Саюзу (радыё-лячэнне, святла-лячэнне, лячэнне ваўчанкі і інш.). За 1927 год праз больніцы было прапушчана 16.624 хворых правёўшых у больніцы 325.426 ложка-дзён. Самая вялікая ўвага была звёрнута на амбулаторную дапамогу і дапамогу на даму. Зараз існуюць у Менску 2 гарадскія амбулаторыі (цэнтральная і

паміжшчыцкая) і спецыялізаваныя пачынаючы дэжурствы. У 3-ю больніцу быў дастаўлены сур'ёзны хворы, а дэжурнага доктара прышляўся за-наць на ру гадзіны. Закачваючы свой даклад, т. Нісэнбаум заклікае дактароў пясней звязана з абслугоўваннем рабочай масай, удзельнічаць у выгортных нарадах і ўмацняць справу народнае аховы адароўя. Пасля дакладу выступалі дактары, якія падкрэслівалі дасягненні і недахопы ў рабоце акардадзела аховы адароўя за справадачны перыяд. Народай была вылучана спецыяльная дэлегацыя для перадачы прывітаньня партканферэнцыі. М. АРКУС.

„ПОЛЕССКАЯ ПРАВДА“

— В ЧИСЛЕ КОИХ ИМЕЮТСЯ: —

велосипед, швейная машина, 4 ламповых радио-приемника с двумя трубами, много детекторных, библиотечки, автоматические ручки, ценные книги, лыжи, муса, всего 90 предметов

Подписавшиеся на 3 месяца получают один выигрышный билет, на 6 месяцев—два, на 12 месяцев—5 условия подписки:

„Полесская Правда“ на 1 м-ц—70 к. на 3 м-ца—2 р., на 6 месяцев—4 р. и на 12 месяцев—8 р.

Для учреждений в мес. 1 р. 10 к. ПОДПИСКА ПРИНИМАЕТСЯ

всеми кносками, во всех почтовых пунктах, всеми письменностями и в конторе: Гомель, Кооперативная—14.

Можно вызывать по телефону № 35

„БЕЛАРУСКИ БАТРАК“

газета ЦП Беларусі, саюзу сельгаслабработных СССР.

ПРИМАЕЦА ПАПІСКА НА 1929 Г. на дзешавейшую ў БССР масавую штотыднёвую батрацкую газету „БЕЛАРУСКИ БАТРАК“.

Умовы падпіскі: на 12 месяцаў—70 к. на 6 месяцаў—35 к. на 1 месяц—6 к. Падпісвайцеся ня менш, як на 12 месяцаў! 9-ты зезд саюзу паставаў: у канцы 1928 г. перайсці на штоднёвае выданне газеты „Беларускі Батрак“ і павялічыць колькасць падпісчыкаў да 10 тысяч, а на працягу 1929 г.—да 20 тысяч. Прапанаваць ўсіх саюзных арганізацыям узмацніць работу па пашырэнні падпіскі на газету „Беларускі Батрак“. Гэта вострава павінна быць у чым бы ні стала выжываць! Падпіска прымаецца ва ўсіх паштовых аддзяленнях і ЦП Саюзу. Пры падпісцы праз ЦП саюзу, паштэйце падрабязныя адрасы і назву паштовага аддзялення.

БЕЛАРУСКАЕ ДЗЯРЖАЎНАЕ ВЫДАВЕЦТВА

ДА ДНЯ 10-ГОДЗЬДЗЯ БССР

Адчынена ў Цэнтральным ДOME СЕЛЯНІНА, 2-гі паверх, чытальная зала (рог Н. Маркса і Чырвонаармейскай)

ВЫСТАЎКА БЕЛАРУСКАЙ КНІГІ

Экспанаты дасягненняў беларускага друку, працсаў друкарскай работы.

Сотні кніг, плякаты, дыяграмы, мастацкія інструкцыі. АФАРМЛЕННЕ МАСТАКОЎ ГУСЕВА, ЗМУДЗІНСКАГА, МАЛЕВІНА.

Запіс на экскурсіі для школ у сакратара выдавецкага аддзелу (Савецкая, 63, II-гі паверх, пакой № 7).

АБ ДНІ АДЧЫНЕННЯ БУДЗЕ АБВЕШЧАНА

БЕЛДЗЯРЖВЫДАВЕЦТВА.

С. Е. Н. Ъ. Н. Я.
УТЭАТРЫ, КІНО

БЕЛДЗЯРЖТЭАТР
ПЯТНІЦА, 28 СЬНЕЖНЯ
для саюзу рабземлос

НАД НЁМАНАМ
Пачатан роўна а 8 гадзіне ўвечары.

ПАДПІСВАЙЦЕСЯ НА 1929 ГОД НА ГАЗЕТУ

„ЧЫРВОНАЯ ПОЛАЧЧЫНА“

орган Полацкага Акругкому КП(б)Б і Акрвыканкому.

Газета выходзіць два разы ў тыдзень (у сераду і суботу).

ГАДАВЫЯ падпісчыкі «Чырвонай Полаччыны» ў 1929 годзе атрымаюць наступныя дармовыя дадаткі: бібліятэчку па сельскай гаспадарцы, 2 літаратурна-мастацкія зборнікі, адрывны календар на 1929 г., 4 літаратурна-мастацкія дадаткі, 5 партрэтаў правадароў рэвалюцыі.

ПОЎГАДАВЫЯ падпісчыкі атрымаюць: 1 літаратурна-мастацкі зборнік, літаратурна-мастацкія дадаткі, 3 кніжкі па сельскай гаспадарцы, 4 партреты правадароў рэвалюцыі.

ТРОХМЕСЯЧНЫЯ падпісчыкі атрымаюць: партреты правадароў рэвалюцыі і літаратурна-мастацкія дадаткі:

Падпісная цанэ на „Чырвеную Полаччыну“:

Для вёскі:	Для гораду з дастаўкай на дом:
На год—2 руб. 50 к.	На 1 год—3 р. 10 к.
> 6 мес. 1 руб. 30 к.	> 6 мес. 1 р. 60 к.
> 3 мес. — 70 к.	> 3 мес. — 85 к.
> 2 мес. — 50 к.	> 2 мес. — 60 к.
> 1 мес. — 25 к.	> 1 мес. — 30 к.

Адрас канторы і рэдакцыі «Чырвонай Полаччыны»: гор. Полацак, вугал вул. Войнава і Вароўскага, д. № 16/12.



ЖЕНСКИЙ ЖУРНАЛ

Ежемесячный культурно-бытовой домашне-хозяйственный модный журнал

ПРОГРАММА ЖУРНАЛА:
Литература. Культура и быт. Здоровье семьи. Воспитание ребенка. Дом и хозяйство. Питание. Кройка и шитье. Рукоделие. Домашнее хозяйство. «Наша страничка». Моды (в красках).

К КАЖДОМУ НОМЕРУ БЕСПЛАТНО ПРИЛАГАЕТ:
1) Вырезную выкройку. 2) Контурный лист. 3) Детский уголок.

В 1929 году дает подписчикам ТРИ ПРЕМИИ: годовое подписчик, уплатившие сразу за год, получают 2 бесплатных премии: 1) Справочную книгу для женщин; 2) Десять новых книжек «Библиотеки Огонек» и одну премию за доплату в 50 к. — книгу «Шитье на дому» (в розн. продаже 1 р. 50 к.).

Полугодовое подписчики получают 2 укрупненные бесплатные премии

УСЛОВИЯ ПОДПИСКИ:
1 год—10 р., 6 м.—5 р. 50 к., 3 м.—3 р. Подписчики «Женского Журнала» могут получить на льготных условиях:

52 №№ жур. «ОГОНЕК», 24 тома сочин. А. П. ЧЕХОВА и 12 ном. журн. «ЖЕНСКИЙ ЖУРНАЛ» — за 25 р.
Допуск расщорчка: при подп.—6 р., 1/II—5 р. 30 к., 1/V—4 р. 50 к., 1/VII—5 р. и к 1/IX—4 р.

ПЕРЕВОДЫ АДРЕСОВАТЬ:
Москва 6, Страстной бульвар 11. Акц. Илл. О-лу «ОГОНЕК»
Подписка также принимается на почте и у контрагентов.

В 1929 г. «ЖЕНСКИЙ ЖУРНАЛ» будет рассылаться подписчикам, подписавшимся непосредственно в Главной Конторе, в обеспеченном порядке с выделкой индивидуального адреса.

КІНО-ТЭАТР

Культура

КІНО

ЦЫРВОНАЯ ЗОРКА

КІНО

ІНТЭРНА-ЦЫЯНАЛ

1-шы ДЗІЦЯЧЫ кіно-тэатр

Юны плянэр

КІНО

СПАРТАК

СУСЬВЕТНЫ БАЯВІК

ПАТОМАК ЧЫНГІС-ХАНА,

ў 8-мі частках

ВЯЛКАЯ ГІСТАРЫЧНАЯ ПАСТАНОЎКА

КАБІРЫЯ МАЦЫСТ

Гістарычная трагедыя ў 10 част.

У галоўнай ролі вядомы артыст-атабт

Труна-прыгодніцкі кіно-рама ў 2 сэрках, 10 ч.

СКАРБЫ МОРА

2 сэркі ў адзім сьвяно 2

А Д АЎТОРКА 25

АБРЭК ЗАУР

Цана білету 15 к. Пачатак сьвяно ў 3 в пал. г. дня

3 прычыны вялікага посьпеху

АННЫ ВОЛЬСКАЯ

у зусім новым рэпертуары

На экраны нешумоўшы баляі

МЕДВЕЖЬЯ СВАДЬБА

Драма ў 8 ч. У гал. ролях В. Маліноўская і Эгорт

Згубленыя і ўкрадзеныя дакумэнты лічыць несапраўднымі:

Лекавае кніжка Кулінава В. Б., выд. Менстрахвасай. 825

Членская кніжка Іванкевіч О. М., выд. саюзам Нархарч. 826

Біржавая кніжка Іванкевіч О. М., выд. Менскай біржавы працы. 827

Каапрад кніжка Вайцеховіча М. К., выд. МЦРК. 828

Каапрад кніжка № 30619 Хадзеева І. Т., выд. МЦРК. 829

Веспрал кніжка Філошава П., выд. Менстрахвасай. 830

Каапрад кніжка Канарскага А. А., выд. МЦРК. 831

Пашпарт Афанасьевай П., выд. Менмілцмай. 832

Знойдзена ЗЬВЯЗКА КЛЮЧОУ
Атрымаць у в-ры «Зьвязды».